

T.C.

MEVLANA KALKINMA AJANSI

PROJE ADI

**KONYA'DA DIŞ MEKÂN SÜS BİTKİLERİ, İÇ MEKÂN SÜS
BİTKİLERİ, KESME ÇİÇEKLER VE ÇİÇEK SOĞANLARI
YETİŞTİRİCİLİĞİ YATIRIMLARINA YÖNELİK FİZİBİLİTE
ÇALIŞMASI**

TEKNİK DESTEK YARARLANICISI

T.C. Konya Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü

YÜKLENİCİ

Konya Teknokent Teknoloji Geliştirme Hizmetleri A.Ş. adına

Yürütücüler

Prof. Dr. Ahmet EŞİTKEN
Doç. Dr. Yusuf ÇELİK
Yrd. Doç. Dr. Ahmet TUĞRUL POLAT
Dr. Zuhâl KARAKAYACI

2012-KONYA

ÖNSÖZ

Aydın Nezihi DOĞAN
Konya Valisi

İÇİNDEKİLER

1.Giriş	00
2. Konya İlinde Dış Mekân Süs Bitkileri İçin Uygun Üretim Alanlarının Belirlenmesi	00
3. Konya İlinde Üretilebilecek Dış Mekân Süs Bitkileri.....	00
4. Konya İlinde Dış Mekân Süs Bitkisi Üretim Fizibilitesi.....	00
4.1. Konya İlinde Süs Bitkileri İçin Sektörel Yapılanma Modeli.....	00
4.2. İşletme Organizasyonunun Seçimi.....	00
4. 3. Pazar Analizi.....	00
4.3.1. Türkiye ve Konya İlinde Süs Bitkileri Pazarının Olup Olmadığı Durumu.....	00
4.3.2. Süs bitkileri pazarının ekonomik büyüklüğü.....	00
4.3.3.Üretilecek ürünlerin pazar payı.....	00
4.3.4.Pazarda aynı veya benzer ürünü üreten firma sayısı.....	00
4.3.5. Pazarlama Faaliyetleri.....	00
4.3.6. Standartlar.....	00
4.3.7. Stok.....	00
4.3.8. Fiyatlar.....	00
4.3.9. İstihdam ve Yetiştirilmiş Eleman İhtiyacı.....	00
4.4. Sektörle İlgili Alt-Yapı Durumu.....	00
4.4.1. Süs Bitkileri Sektöründeki Kamu Kurum ve Kuruluşları, Önemli Özel Sektör Kuruluşları, Sivil Toplum Örgütleri ile Üretici Kuruluşlar ve Faaliyetleri.....	00
4.4.2. Sektörde Araştırma Faaliyetleri.....	00
4.4.3. Sektörde Eğitim ve Yayım Faaliyetleri.....	00
4.4.4. Sektörle İlgili Önemli Projeler ve Etkileri.....	00
4.5. Ekonomik Analiz.....	00
4.5.1. İşletme Kapasitesi ve İşletmelerde Yetiştirilecek Ürünlerin Seçimi.....	00
4.5.2. Mali Analiz.....	00
4.5.2.1. İşletmelerde Sabit Sermaye Yatım Giderleri.....	00
4.5.2.2. İşletme Sermayesi Giderleri.....	00
4.5.3. Konya İlinde Süs Bitkileri Üretim Eylem Planı.....	00
5. Sonuç ve Öneriler.....	00
Kaynaklar.....	00
EK: Çalışma kapsamında belirlenen süs bitkilerinin bazı özellikleri ve istekleri.....	00

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1. Türkiye Süs Bitkileri Üretim Alanlarının Faaliyet Alanları ve Yıllara Göre Değişimi.....	00
Çizelge 2. Yıllara göre Türkiye süs bitkileri ihracatı.....	00
Çizelge 3. Süs Bitkileri Dış Ticaret Dengesi.....	00
Çizelge 4. Süs Bitkileri Yetiştirme Kriterleri.....	00
Çizelge 5. Süs bitkisi yetiştiriciliği için uygun bölgelerin özellikleri.....	00
Çizelge 6. Süs bitkisi yetiştiriciliği için koşullu uygun bölgelerin özellikleri.....	00
Çizelge 7. Konya ilinde yetiştiriciliği yapılabilecek bitkilerin listesi.....	00
Çizelge 8. Türkiye süs bitkileri üretim alanlarının illere göre dağılımı.....	00
Çizelge 9. Yıllara göre Türkiye süs bitkileri ihracatı.....	00
Çizelge 10. Süs Bitkileri Dış Ticaret Dengesi.....	00
Çizelge 11. Kurulacak İşletmede Sabit Sermaye Giderleri.....	00
Çizelge 12. İbrelî Dış Mekân Süs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Karaçam) (1+2+3).....	00
Çizelge 13. İbrelî Dış Mekân Süs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Sedir) (1+2+3)...	00
Çizelge 14. İbrelî Dış Mekân Süs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Mavi Ladin) (1+2+5).....	00
Çizelge 15. Yapraklı Dış Mekân Süs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Atkestanesi) (1+5).....	00
Çizelge 16. Yapraklı Dış Mekân Süs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Süs Eriği) (1+4).....	00
Çizelge 17. Yapraklı Dış Mekân Süs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Çınar Yapraklı Akçaağaç).....	00
Çizelge 18. Mali Analiz Tablosu.....	00
Çizelge 19. Dış Mekân Süs Bitkisi Fidan Üretim Kârlılık Analizi (Karaçam ve Sedir)	00
Çizelge 20. Konya İlinde Dış Mekân Süs Bitkileri Üretim Eylem Planı.....	00

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Türkiye’de Bölgelere Göre Süs Bitkileri Üretim Alanları (2011).....	00
Şekil 2. Süs Bitkileri Üretim Alanlarının Belirlenmesinde Akış Diyagramı.....	00
Şekil 3. Toprak kabiliyet sınıflarına göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası.....	00
Şekil 4. Büyük toprak gruplarına göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası.....	00
Şekil 5. Arazi kullanım durumuna göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası.....	00
Şekil 6. Eğim derinlik kombinasyonuna göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası.....	00
Şekil 7. Diğer toprak özelliklerine göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası.....	00
Şekil 8. Arazi yükseklik sınıflarına göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası.....	00
Şekil 9. Sıcaklıklara göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası....	00
Şekil 10. Yıllık yağış yoğunluğuna göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası.....	00
Şekil 11. Süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi sonuç haritası.....	00
Şekil 12. Türkiye’nin 2010 yılı süs bitkileri ihracat ve ithalatında bitki grubu oranları	00

1. GİRİŞ

Estetik, fonksiyonel ve ekonomik amaçlarla üretilen dekoratif bitkilere süs bitkileri denilmektedir (Ay, 2009). Süs bitkileri genel bir kavram olup; kesme çiçekler, iç mekân (saksı-salon) süs bitkileri, dış mekân süs bitkileri, doğal çiçek soğanları (geofitler) olmak üzere dört alt grupta incelenmektedir (Sayın ve Sayın, 2004). Son 70 yıldır süs bitkileri sektöründe çok hızlı bir gelişim ve değişim yaşanmaktadır. Ancak süs bitkilerinin, bitkisel üretim sektörü içinde ekonomik anlamda bir alt sektör olarak ortaya çıkması, üretim, pazarlama, istihdam gibi kavramların bu sektörün bir parçası olmaya başlaması 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarına rastlamaktadır. Sektörde en alt düzeye kadar uzmanlaşma, üretim, pazarlama ve tüketim konuları endüstriyel ürünler gibi ele alınmaya başlamış ve üretimde standardizasyon, süreklilik ve teknoloji kullanım düzeylerinde ulaşılan nokta bu sektörün “Süs bitkileri Endüstrisi” adıyla anılmasıyla sonuçlanmıştır (Karagüzel ve Ark. 2010).

Türkiye’de kırsal kesimden kentlere yönelik olarak hızlı göç olgusu, şehirlerin giderek genişlemesi ve büyük metropollere dönüşmesine paralel olarak şehir planlaması da önemli bir faaliyet haline gelmiş bulunmaktadır. Kentlerde yaşayan insanların yaşadıkları yerlerde yaşam memnuniyetini etkileyen önemli faktörlerden biri de, yaşanan ildeki rekreasyon alanlarının bulunması ve bu alanların ihtiyacı karşılama düzeyidir. İllerde bu ihtiyaçları karşılama çalışmalarının belediyelerin görev alanında olması ve insanların da her geçen gün bu konuda artan talepleri, belediye yönetimlerinin rekreasyon alanları oluşturma duyarlılıklarını artırmaktadır. Kentlerde yaşayan insanların yaşam memnuniyetini artırma ve bunun sonucu yönetim memnuniyeti oluşturma amacı, belediyeleri bu konuda çok büyük miktarda kaynak tahsisine yönlendirmektedir. Diğer taraftan kişi başına düşen gelir artışına paralel olarak, yaşanan ev, apartman ve sitelerin çevresinde yeşil alan oluşturma tercihleri, kentlerde yeşil alan oluşturma ve yönetme faaliyetlerini önemli bir ekonomik sektöre dönüştürmüş bulunmaktadır.

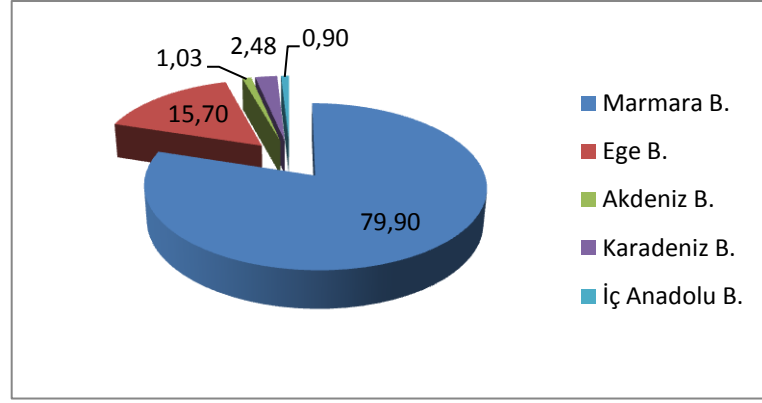
Günümüzde değişen sosyal ihtiyaçlar, yeni zevkler, kent ve çevre anlayışı süs bitkilerine olan ilgiyi artırmıştır. Ayrıca, yerel yönetimlerin çevre düzenlemelerine önem vermeleri, insanların şehir yaşamından uzaklaşıp doğada yaşama istekleri, şehirlere yakın kırsal alanlar, köy sınırları ve metropollerde bahçeli konut (villa) tipi yapıların artış göstermesi, kentlerde ve yeni yaşam alanlarında çevresel yeşil alan düzenlemesinin temel argümanı olan dış mekân süs bitkilerine olan talebi önemli ölçüde artırmıştır. Bu gelişmeleri rakamsal değerlerle aşağıdaki Çizelge 1’den de görmek mümkündür.

Çizelge 1. Türkiye Süs Bitkileri Üretim Alanlarının Faaliyet Alanları ve Yıllara Göre Değişimi

FAALİYET ALANI	1999	2005	2006	2007	2008	2010
	Alan (da)	Alan (da)	Alan (da)	Alan (da)	Alan (da)	Alan (da)
Kesme Çiçekler	7957	13310	12970.4	13282.3	13319.3	12126
İç Mekân Süs Bitkileri	541.2	785.4	883	1249.5	1325.9	1135
Dış Mekân Süs Bitkileri	5642.9	11809.7	15743	15339.1	16737.7	19680
Doğal Çiçek Soğanları	270.04	471.5	570	651.8	750.7	649
TOPLAM	14411.5	26376.6	30166.6	30522.7	321133.6	33590.0

Kaynak: Karagüzel ve Ark. 2010.

Ülkemizde süs bitkileri üretim alanları ülkemizin üç coğrafi bölgesinde yoğunlaşmıştır. 1999-2011 yılları arasında da bu gelişim, devam etmiş ve bölgesel üretim alanlarında, Marmara Bölgesi en fazla süs bitkisi üretim alanına sahip bölge olma özelliğini sürdürmüştür (Şekil 1).

Şekil 1. Türkiye’de Bölgelere Göre Süs Bitkileri Üretim Alanları (2011)

Süs bitkileri için piyasa talebinin bir diğer bileşeni de ihracattır. Ülkemizde süs bitkileri ihracat durumu incelendiğinde, son yıllarda ihracatta önemli bir artışın olduğu görülmektedir (Çizelge 2). Nitekim 2007 yılında 44.7 milyon Amerikan doları olan süs bitkileri ihracatımız, 2010 yılında 53.9 milyon dolara yükselmiştir. 2010 yılında yapılan ihracatın % 59,6’sını kesme çiçek, % 34,3’ünü dış mekân süs bitkileri, % 2,7’sini iç mekân süs bitkileri ve % 3,4’ünü de çiçek soğanları oluşturmaktadır. Süs bitkileri ihracatında kesme çiçek, iç mekân süs bitkileri ve çiçek soğanları ihracatında yıllar itibariyle önemli dalgalanmalar yaşanırken, dış mekân süs bitkileri ihracatında sürekli bir artışın olduğu görülmektedir.

Çizelge 2. Yıllara göre Türkiye süs bitkileri ihracatı (1000 \$)

Ürün Grubu	Yıllar				
	2007	2008	2009	2010	2010 (%)
Kesme Çiçekler	32.659	30.116	29.921	32.154	59,6
Dış Mekân Süs Bitkileri	7.385	9.116	13.009	18.479	34,3
İç Mekân Süs Bitkileri	1.773	1.715	1.775	1.488	2,7
Çiçek Soğanları	2.918	3.012	2.541	1.810	3,4
Toplam	44.735	43.959	47.246	53.931	100,0

Kaynak: Anonim, 2011. Türkiye İstatistik Kurumu Verileri, Ankara.

Türkiye’de süs bitkileri sektörünün her geçen gün hızlı bir gelişim gösterdiğinin bir diğer göstergesi de dış ticaret dengesi verileridir. Nitekim ülkemizde 2007 yılında süs bitkileri dış ticaret açığı -53.000 dolar iken, ihracattaki hızlı artış sonucu 2008 yılında bu açık daralmış, 2009 yılından sonra ise net ihracat fazlası verir konuma gelinmiştir (Çizelge 3).

Çizelge 3. Süs Bitkileri Dış Ticaret Dengesi

Ticari Faaliyet	Yıllar			
	2007(\$)	2008 (\$)	2009 (\$)	2010 (\$)
İhracat	44.735.000	43.959.000	47.246.000	53.931.000
İthalat	44.788.000	49.426.000	30.348.000	39.728.000
Fark (+,-)	-53.000	-5.467.000	16.898.000	14.203.000

Kaynak: Anonim, 2011. Türkiye İstatistik Kurumu Verileri, Ankara.

Türkiye’de süs bitkileri sektörü yüksek katma değer ve yüksek istihdam yaratan bir sektördür. Sektörün sadece ihracat kısmında 25 bin kişi istihdam edilmekte olup, sektördeki dolaylı istihdam ise yaklaşık 300.000 kişidir. Türk ihracatçıları, Türkiye’nin coğrafi konumu ve büyük tüketim merkezlerine yakınlığının avantajını kullanmaktadır. Türkiye’den dünya

üzerinde 52 ülkeye süs bitkileri ihracatı yapılmaktadır. Canlı bitkiler ihracatımızda önemli pazarlar Kesme çiçek ihracatında en önemli pazarlarımız Hollanda, Birleşik Krallık, Almanya, Rusya, Doğu Avrupa Ülkeleri ve Balkan ülkeleridir. Canlı bitkiler ihracatında giderek önem kazanan pazarlarımız olan Türkmenistan, Azerbaycan, Almanya, Hollanda, Ukrayna, Irak, Özbekistan ve KKTC'ye olan ihracatımız da yurtdışı müteahhitlik hizmetlerindeki gelişmelere paralel olarak artmaya devam etmektedir (Ay, 2009; Anonim 2010).

Türkiye'de türler itibariyle dış mekân süs bitkileri üretim ve tüketim istatistikleri bulunmadığı için, çeşit tercihinin ne yönde geliştiğini belirlemek mümkün olmamaktadır. Bununla beraber, genelde tüketici talepleri, renkli (sarı, mavi) ve değişik formlu ibreliler üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ancak bu bitkilerin gelişme ve büyümeleri zor olduğu için boylu fidanların fiyatları çok yüksek düzeyde oluşmaktadır.

Konya ilinde yapılacak süs bitkileri üretiminin önemli bir potansiyeli bulunmaktadır. Çünkü Konya ili bulunduğu coğrafi konum ve sahip olduğu doğal kaynaklar nedeniyle ülkemizin en hızlı gelişen ve hatta metropolleşen illerinden biri konumundadır. Konya ilinin bir taraftan kentleşme hızı ve diğer taraftan bulunduğu konum itibari ile önemli batı ve doğu metropol illerinin de kavşak noktasında bulunması nedeni ile şehir peyzaj düzenleme faaliyetlerinin gelişip, ekonomik sektör boyutuna ulaşacağı bir konumdadır. İlin bu coğrafi, sosyo-ekonomik yapısı nedeniyle, süs bitkileri yetiştiriciliği bir gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır. İlde ortaya çıkan ve büyük bölümü diğer illerden karşılanan bu talebi gören bireysel müteşebbisler kendi koşullarında süs bitkisi üreten işletmeler kurup faaliyette bulunmaktadır. Fakat günümüzde her sektörün kuruluş alanı, alt-yapı, ekonomik ve sosyal boyutu ile yapılandırılması, bu sektörün rekabet edebilirliğini artıran bir dışsal faktör olmaktadır. Bu kapsamda, Konya ilinde "Organize Süs Bitkileri Üretim Bölgesi" projesi ile yerel ve ulusal süs bitkilerine olan talebin önemli bir kısmının karşılanması hedeflenirken, diğer taraftan da ilde sektörün planlı gelişmesine ve rekabet edebilirliğine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Böylece dünya genelinde piyasa hacmi her geçen gün artan süs bitkileri ticaretinden pay alma olanakları da sağlanmış olunacaktır.

Konya ilinde süs bitkileri sektöründe ekonomik olarak üretilmesi ve rekabet olanağı olan süs bitkileri, ilin ekolojik ve coğrafi yapısı nedeniyle dış mekân süs bitkileri ve çiçek soğanları grubundaki ürünlerdir. Bu ürün gruplarının dünya ve ülkemizdeki pazar büyüklüğü incelendiğinde, 2010 yılı verilerine göre 47,2 milyar Euro olan dünya süs bitkileri üretim değerinin 20,3 milyar dolarını (%43) dış mekân süs bitkileri ve 0,7 milyar dolarını da çiçek soğanları grubu oluşturmaktadır. Dolayısıyla, dünyada özellikle dış mekân süs bitkileri pazar payının çok iyi konumda olduğu görülmektedir.

Türkiye'de dış mekân ve çiçek soğanları payı incelendiğinde, 2010 yılı verilerine göre toplam süs bitkileri üretim alanının % 58,5'ini (19.680 da) dış mekân süs bitkilerinin oluşturması ve süs bitkileri ihracatının % 38,6'sını oluşturması, pazar büyüklüğü bakımından olumlu sonuçlar ortaya koymaktadır. Çiçek soğanları konusunda ise, Konya ilinde lale üretiminin geldiği aşama ilin rekabet üstünlüğünü göstermektedir.

Konya ili tarımsal potansiyeli yüksek illerden biridir. Diğer taraftan sanayi alanında da ilk 500'e giren işletmeleri bulunan sanayisi gelişmiş bir ildir. Dolayısıyla ilde tarım ve sanayi sektöründe oluşan bu kapasite, yeni oluşturulacak süs bitkileri sektörünün ulusal ve uluslararası alanda rekabet edebilirliğini sağlayacak tamamlayıcı alt-yapı olanakları sunmaktadır. Bununla beraber, Konya il yüzölçümünün çok büyük olması ve farklı ekolojik ve coğrafi bölgelerin bulunması ilde dış mekân süs bitkileri yetiştiriciliğine uygun alanların ve türlerin belirlenmesine ihtiyaç göstermektedir.

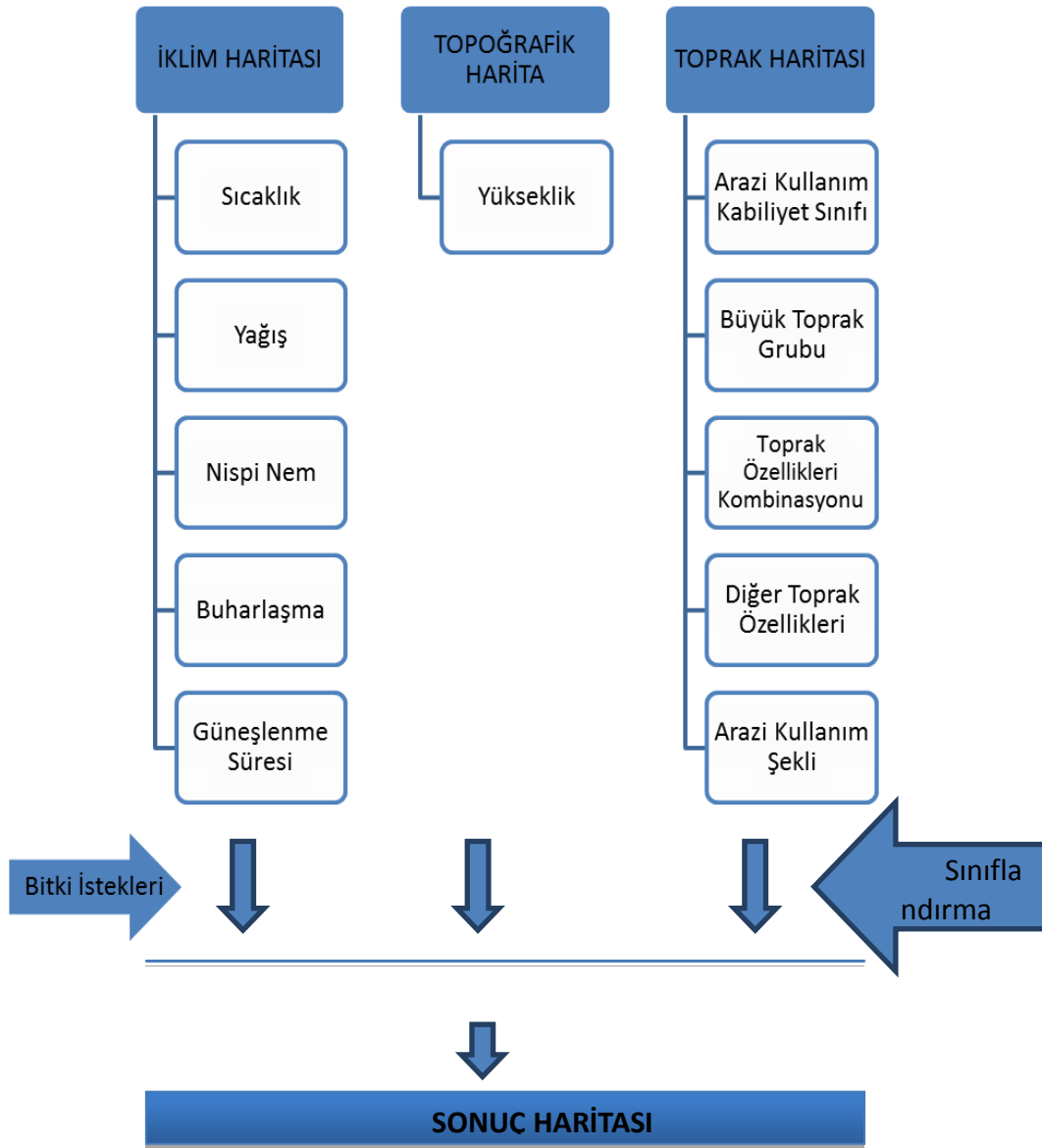
Bundan dolayı, bu çalışma ile ilde kamu ve özel teşebbüslerin kendi koşullarında yaptıkları peyzaj bitkileri yetiştirme çalışmalarının daha koordineli ve sektörel kümelenmenin oluşacağı bir yapıya dönüştürülmesi hedeflenmektedir. Bu proje kapsamında hedeflenen temel hususları aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

- Konya ilinin süs bitkileri üretim potansiyelini incelemek,
- Konya ilinde yetiştirilebilecek süs bitkilerini tespit etmek,
- Uygun olabilecek süs bitkileri yetiştirme bölgelerini tespit etmek,
- Süs bitkileri yetiştiren işletmelerinin bulunduğu organize süs bitkileri üretim bölgesi ile sektörün kümelenmesinin olabilirliğini araştırmak,
- Bu konuda yatırım yapacaklara yardımcı olmak,
- Kitlesel ve düzenli üretim,
- İhracata yönelik üretimde ürün çeşitliliğinin sağlanması,
- Yıl boyu üretim ve pazara sunabilmeye yönelik üretim tekniklerinin geliştirilmesi ve başta AB ülkeleri olmak üzere farklı pazar ve pazarlama kanallarını oluşturulabilme olanaklarının araştırılması,
- Kalitenin korunup geliştirilmesine yönelik politikaların uygulanması,
- İstihdam yaratmak için alternatif sektör alanları olabilirliğini belirlemek,
- İhracatla döviz girdisi sağlama olanaklarını araştırmaktır.

2. KONYA İLİNDE DIŞ MEKÂN SÜS BİTKİLERİ İÇİN UYGUN ÜRETİM ALANLARININ BELİRLENMESİ

Bitki yetiştiriciliğinde uygun alanların belirlenmesinde dikkate alınan hususların başında iklim, toprak ve topografik faktörler gelmektedir. Bu faktörler dikkate alınarak, mevcut ve potansiyel üretim alanlarının belirlenmesi için Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) teknolojisinin konum belirleme ve verileri analiz etme özelliklerinden yararlanılmaktadır. CBS teknolojisi mekâna ve konuma dayalı bilgilerin analizinde önemli rol oynamaktadır. CBS'nin en büyük yararı, bilgilerin bir araya toplanması, sınıflandırılmasının kolaylaşması ve paylaşımına açılmasıdır. Bu durum Konya ilinde dış mekân süs bitkileri üretiminin yapılabileceği uygun alanların belirlenmesinde de kullanılmıştır.

Konya ilinde süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alanların seçiminde iklim, toprak ve topografya olmak üzere 3 ana katman ve bu katmanların altında Şekil 2'de verilen faktörler değerlendirilmeye alınmıştır.

Şekil 2. Süs Bitkileri Üretim Alanlarının Belirlenmesinde Akış Diyagramı

Bu faktörlerin değerlendirmeye alınması için öncelikle bitki istekleri belirlenmiştir. Konya ilinde yetiştirilebilecek süs bitkilerinin istekleri doğrultusunda, CBS teknolojisiyle yer seçimi için altlıklar oluşturulmuş ve gerekli analizler yapılmıştır. CBS’de bu analizlerin yapılmasında ArcInfo yazılımı ve Spatial Analyst modülü kullanılmıştır. Analize alınan bütün faktörler öncelikle Grid Analizi ile mekânsal sorgulamaya uygun formata getirilmiştir. Grid’e dönüştürülmüş faktörler bitki isteklerine göre uygun alanlar, koşullu uygun alanlar ve uygun olmayan alanlar olmak üzere yeniden sınıflandırılmıştır. Koşullu uygun alanlar, gerekli ıslah çalışmalarının yapılmasıyla uygun alanlara dönüşebilecek niteliktedir. Bu işlemten sonra ise veri katmanları overlay edilmek (üst üste serme) suretiyle ele alınan faktörler bakımından Konya ilinde süs bitkileri için en uygun alanlar belirlenmiştir.

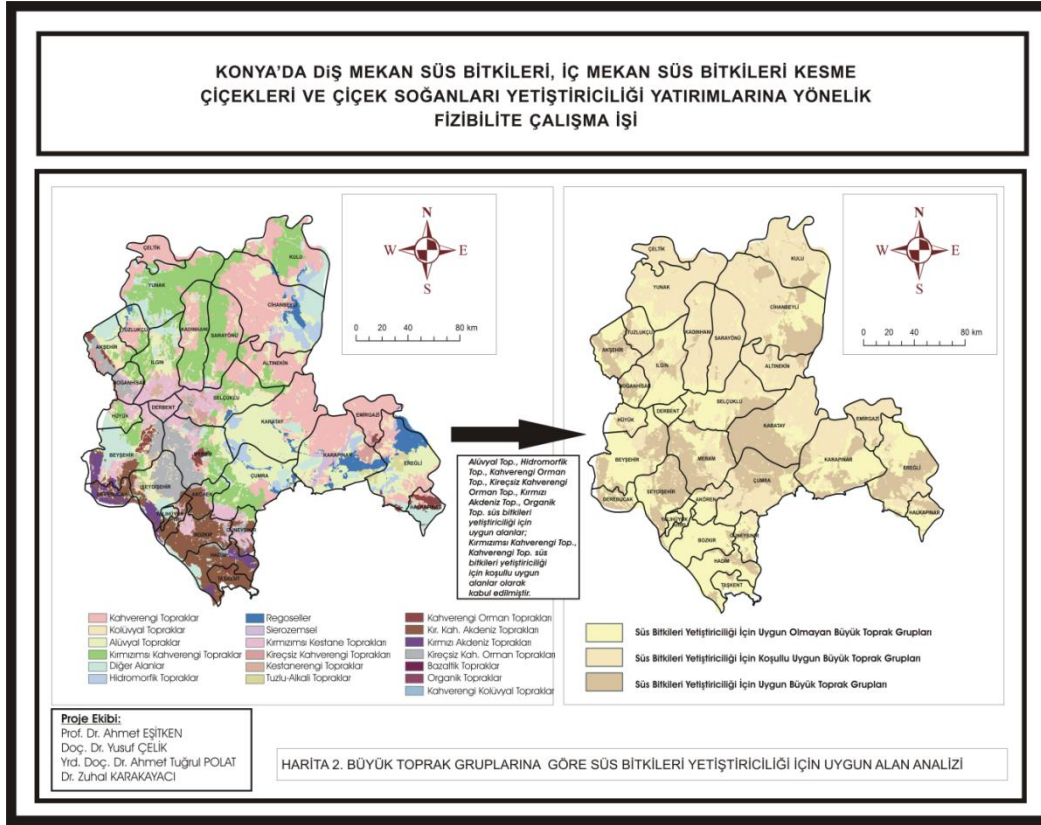
Faktörlerin bitki isteklerine göre yeniden sınıflandırılmasında uygun olan kriterler için en yüksek puan olacak şekilde puanlama yapılmıştır (Çizelge 4). Ayrıca yer seçiminde dikkate alınan katmanlar önem düzeyine göre ağırlıklandırılmıştır. Süs bitkilerinin yetiştirilmesinde en önemli faktör iklim katmanı olup, bu katmanda bulunan faktörlerin puanları 1 ile çarpılırken, ikinci düzeyde önemli olan topografik katmanda bulunan yükseklik faktörü 0.8 ile ve toprak katmanında bulunan faktörler ise 0.6 ile çarpılmıştır.

Çizelge 4. Süs Bitkileri Yetiştirme Kriterleri

	Faktörler	Uygunluk	Kriterler	Puan	Ağırlık
İklim Katmanı	Sıcaklık	Uygun	13°-15°C	10	1
		Koşullu Uygun	10°-13°C	5	
		Uygun Olmayan		1	
	Yağış	Uygun	Min. 400 mm	10	1
		Koşullu Uygun		5	
		Uygun Olmayan		1	
Topografik Katman	Yükseklik	Uygun	1250 m altı	10	0.8
		Koşullu Uygun	1250-1500 m	5	
		Uygun Olmayan	1500 m üstü	1	
Toprak Katmanı	Arazi Kullanım Kabiliyet Sınıfı	Uygun	I., II., III., IV.	10	0.6
		Koşullu Uygun		5	
		Uygun Olmayan	V., VI., VII., VIII.	1	
	Büyük Toprak Grubu	Uygun	Alüvyal, Hidromorfik, Kahverengi Orman, Kireçsiz Kahverengi Orman, Kırmızı Akdeniz, Organik Topraklar	10	0.6
		Koşullu Uygun	Kırmızımsı Kahverengi, Kahverengi	5	
		Uygun Olmayan	Diğer Gruplar	1	
	Toprak Özellikleri Kombinasyonu	Uygun	%0-6 Eğim 50-+cm Derinlik	10	0.6
		Koşullu Uygun	%6-12 Eğim 50-+cm Derinlik	5	
		Uygun Olmayan	%12+ Eğim 0-50 cm Derinlik	1	
	Diğer Toprak Özellikleri	Uygun	Hafif tuzlu	10	0.6
		Koşullu Uygun	Taşlı, Yetersiz drenaj	5	
		Uygun Olmayan	Tuzlu- Alkali	1	
	Şimdiki Arazi Kullanım Şekli	Uygun	Sulu, Kuru, Bağ, Bahçe	10	0.6
		Koşullu Uygun	Terk edilmiş Arazi	5	
		Uygun Olmayan	Diğerleri	1	

İklim katmanında yer alan nispi nem, buharlaşma ve güneşlenme süresi faktörlerinin Konya ili için geçerli olan değerleri süs bitkileri yetiştiriciliğinde uygun olduğu için sabit faktörler olarak alınmıştır. Konya ilinin yıllık ortalama sıcaklık değerleri incelenmiş ve ortalama sıcaklığın 14°C'nin üzerinde olması uygun olarak değerlendirilmiş, bu değer altındaki sıcaklıklar yetiştiricilik açısından uygun görülmemiştir. Yıllık ortalama yağışın en az 400 mm olması ve yüksekliğin 1250 m'nin altında olması uygun alanların belirlenmesinde

Büyük toprak grupları haritası süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun olup olmama durumuna göre yeniden sınıflandırma yapılarak analize hazır hale getirilmiştir. Süs bitkileri için uygun olan büyük toprak gruplarının Konya ilinin Çumra- Karatay, Seydişehir-Beyşehir hatlarında ve Ereğli ilçesinde bulunduğu tespit edilmiştir (Şekil 4).

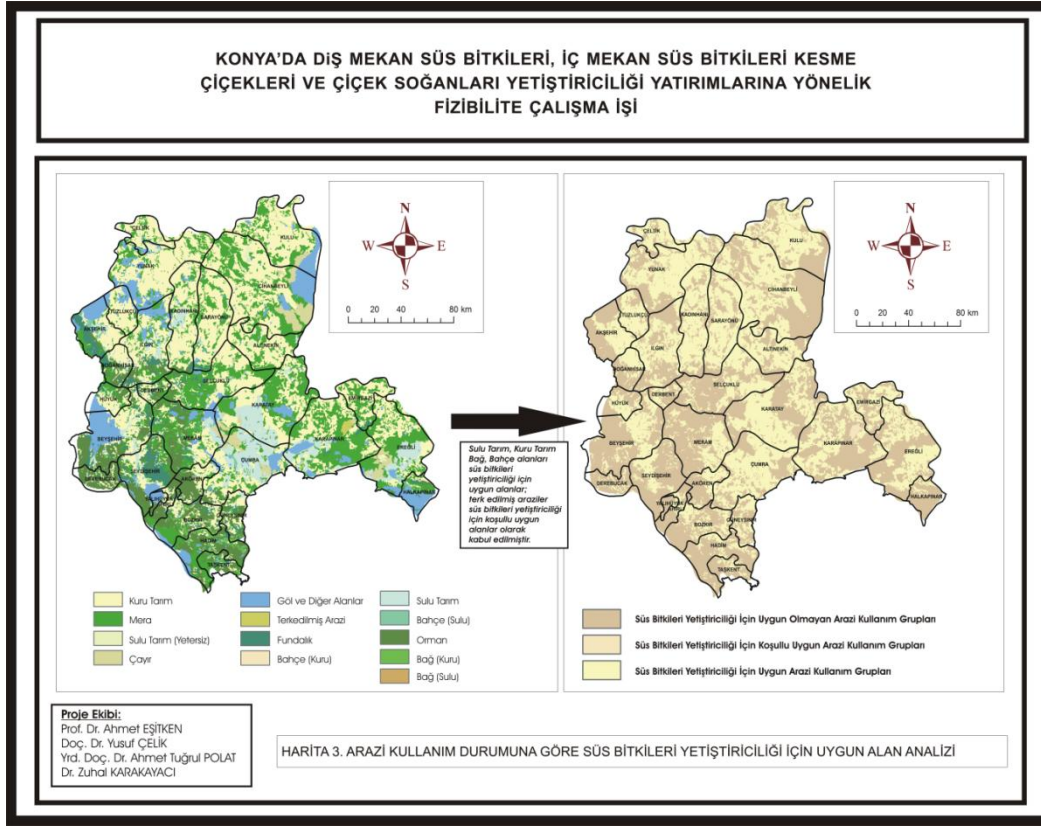

Şekil 4. Büyük toprak gruplarına göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası

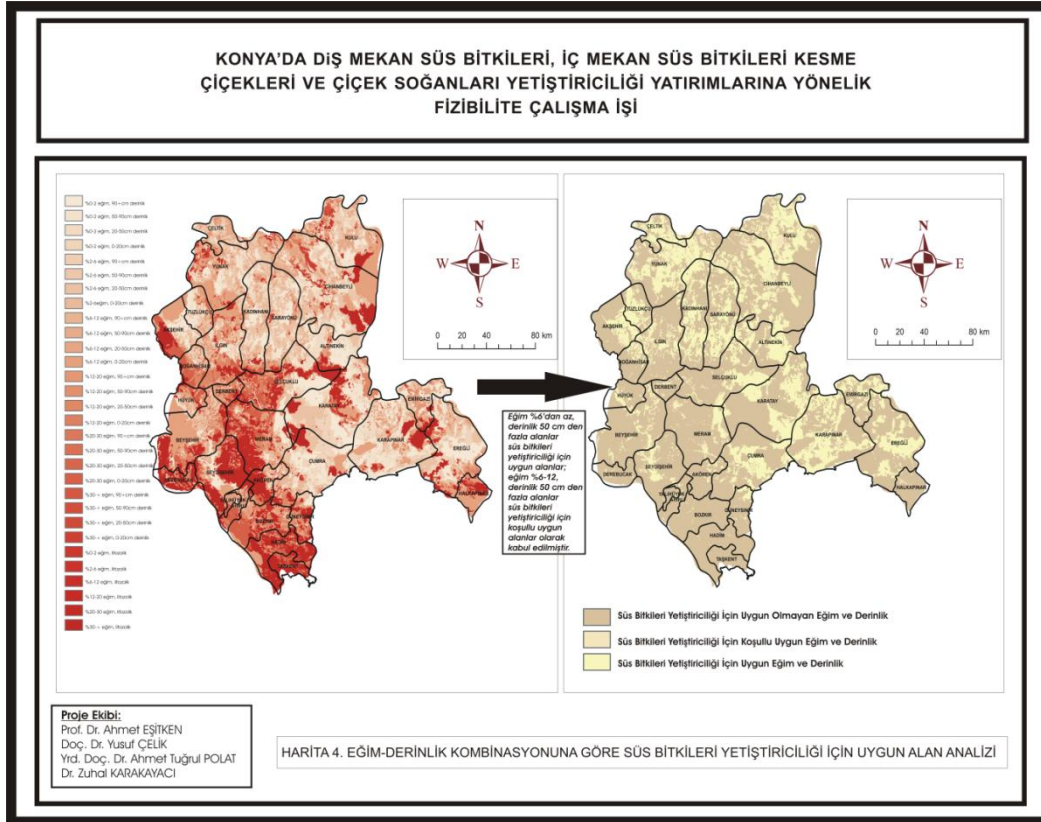
Arazi kullanım durumuna göre süs bitkileri yetiştiriciliği için sulı tarım arazileri, kuru tarım arazileri, bağ ve bahçe alanları uygun alanlar olarak kabul edilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda ilin büyük bölümün uygun olduğu, bunun yanı sıra mera alanlarında gerekli yasal düzenlemeler yapılmak kaydıyla uygun hale getirilebileceği belirlenmiştir (Şekil 5).

Süs bitkileri yetiştiriciliği için eğimi %6'dan az ve derinliği 50 cm'den fazla (derin, orta derin) olan alanlar uygun olarak kabul edilmiştir (Şekil 6). Konya iline ait eğim-derinlik kombinasyonu haritası süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alanlar dikkate alınarak yeniden sınıflandırılmış ve analize hazır hale getirilmiştir. Bu çerçevede özellikle ilin güney ve güney-batısında yer alan ilçelerin büyük bölümü fazla eğimli olmaları dolayısıyla uygun olmayan bölgeler içerisinde yer almamaktadır. Ancak bu bölge içerisinde özellikle vadi içlerinde ve göllere yakın alanlarda eğimin çok düşük olduğu yerlerin yetiştiricilik için uygun özelliklere sahip olduğu görülmektedir.

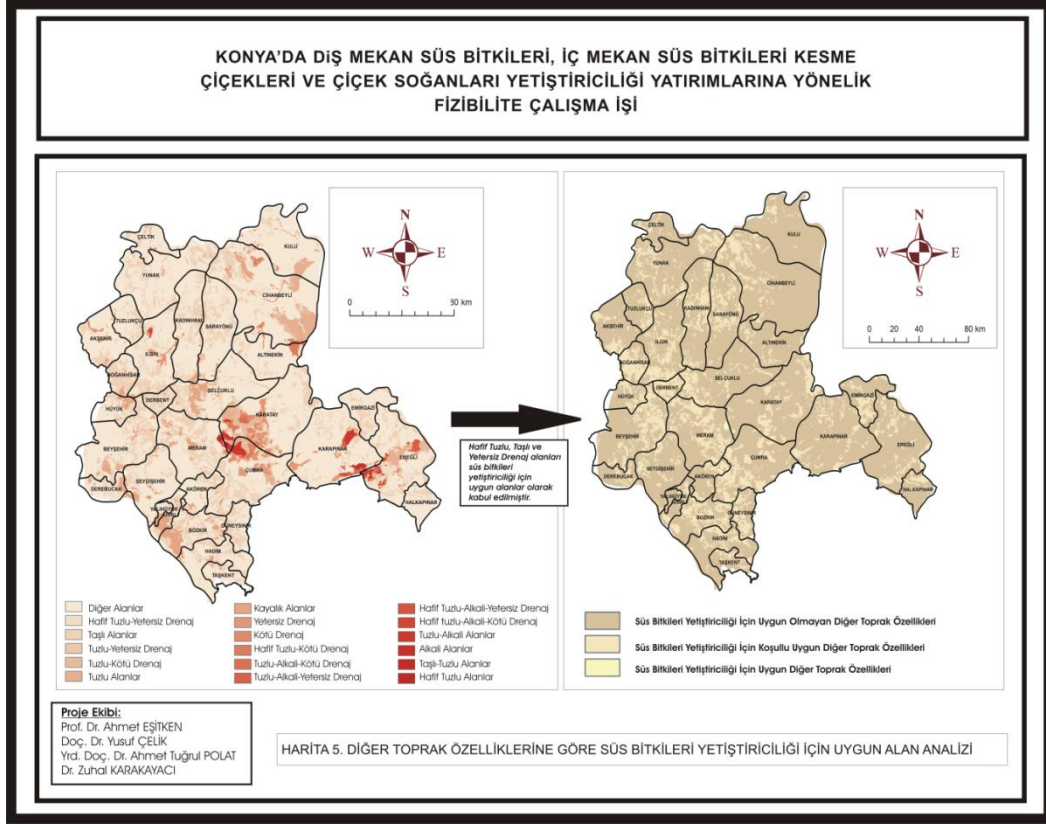
Konya ili toprakları genellikle yüksek pH'lı (pH: 7.5-8.5), fazla kireçli (> %15) ve yetersiz drenaja sahip topraklardır. Sadece tuzluluk ve drenaj kriterleri açısından değerlendirildiğinde, Konya ilinde süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun olan alanların sınırlı olduğu Şekil 7'de görülmektedir. Süs bitkileri yetiştiriciliği için hafif tuzlu, taşlı ve drenajı kötü olmayan alanlar uygun olan alanlar olarak kabul edilmiş olup, diğer toprak özellikleri haritası uygunluğuna göre yeniden sınıflandırılarak analize hazır hale getirilmiştir. Bu doğrultuda özellikle ilin güney, batı ve güney-batısında kalan bölgelerde uygun alanların olduğu dikkati çekmektedir.

Şekil 5. Arazi kullanım durumuna göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası

Şekil 6. Eğim derinlik kombinasyonuna göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası

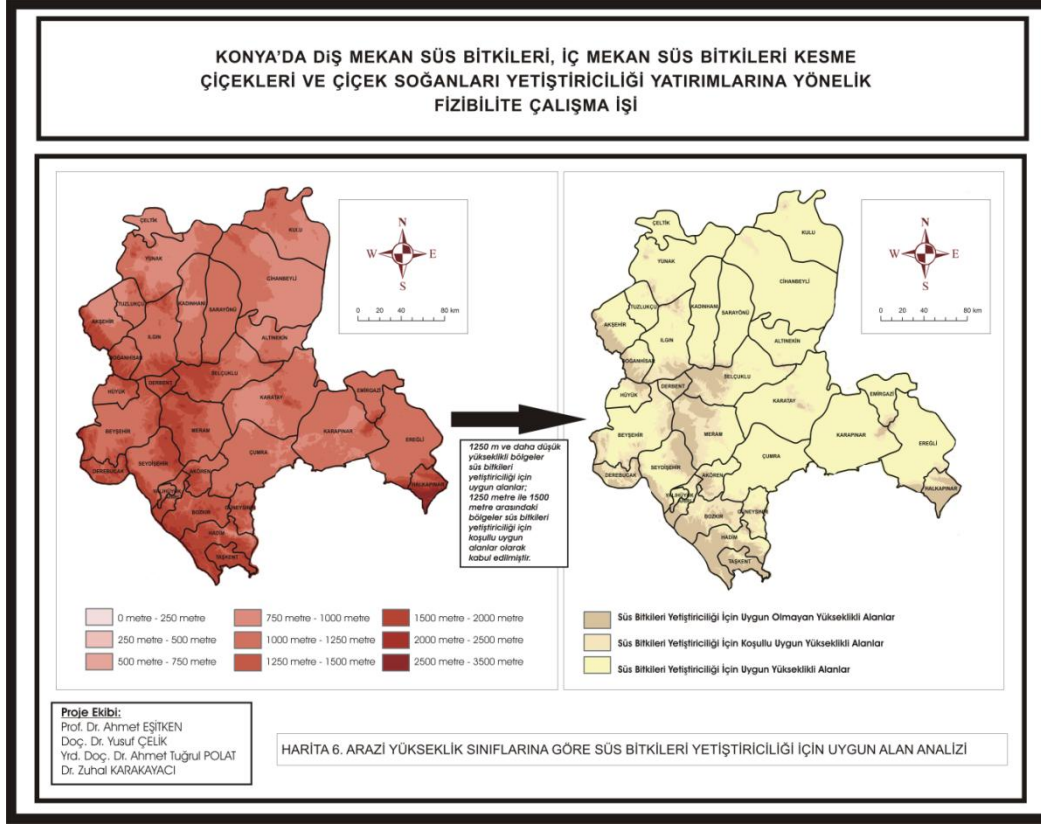

Şekil 7. Diğer toprak özelliklerine göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası

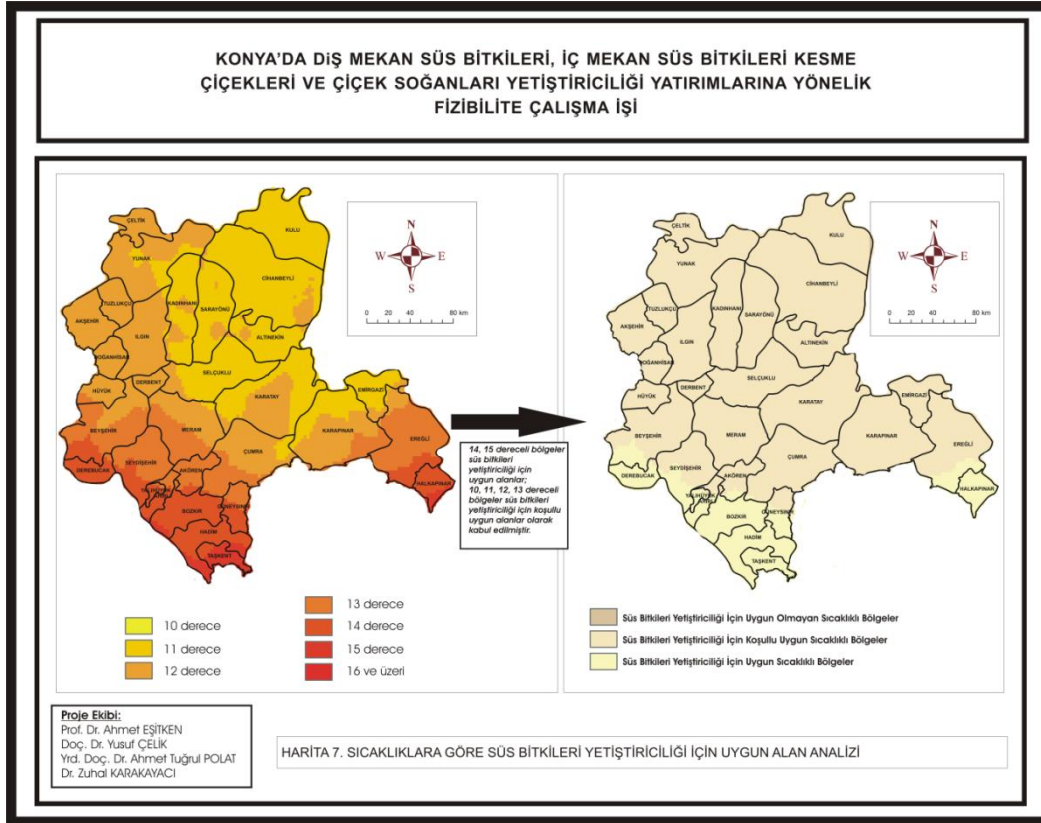
Vejetasyon süresini belirleyen en önemli ekolojik özelliklerden birisi rakımdır. Daha düşük rakımlarda yetiştirme mevsiminin uzun olmasına bağlı olarak bitkilerin daha kısa sürede satışa gelmesi mümkün olabilecektir. Bu bağlamda, yüksekliği 1250 m'nin altında olan yerler süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun yerler olarak değerlendirilmiştir. Konya ilinde arazi yüksekliği genel olarak 500 m'den başlamakta ve 3500 m'ye kadar çıkmaktadır. Bu açıdan ilin özellikle güney kısmında kalan bölgedeki dağlık alanın uygun olmadığı görülmektedir. Ancak bu alan içerisinde kalan rakımın 1250 m'den düşük olduğu vadi içlerinin uygun özelliklere sahip olduğu görülmektedir (Şekil 8).

Süs bitkileri yetiştiriciliği için en önemli faktörler iklim özellikleridir. Konya ilinde yıllık ortalama sıcaklık 10°-16°C aralığındadır. Bitki yetiştiriciliğinde yıllık ortalama sıcaklığın 15-20°C arasında olması oldukça uygundur. Ancak ilin genel durumu bunu tam olarak karşılayamadığından yıllık ortalama sıcaklığın 14°C'nin üzerinde olduğu yerler uygun alanlar olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda özellikle ilin güney kesiminde yer alan ve Akdeniz iklimine yakın bölgeler uygun alanlar olarak tespit edilmiştir (Şekil 9).

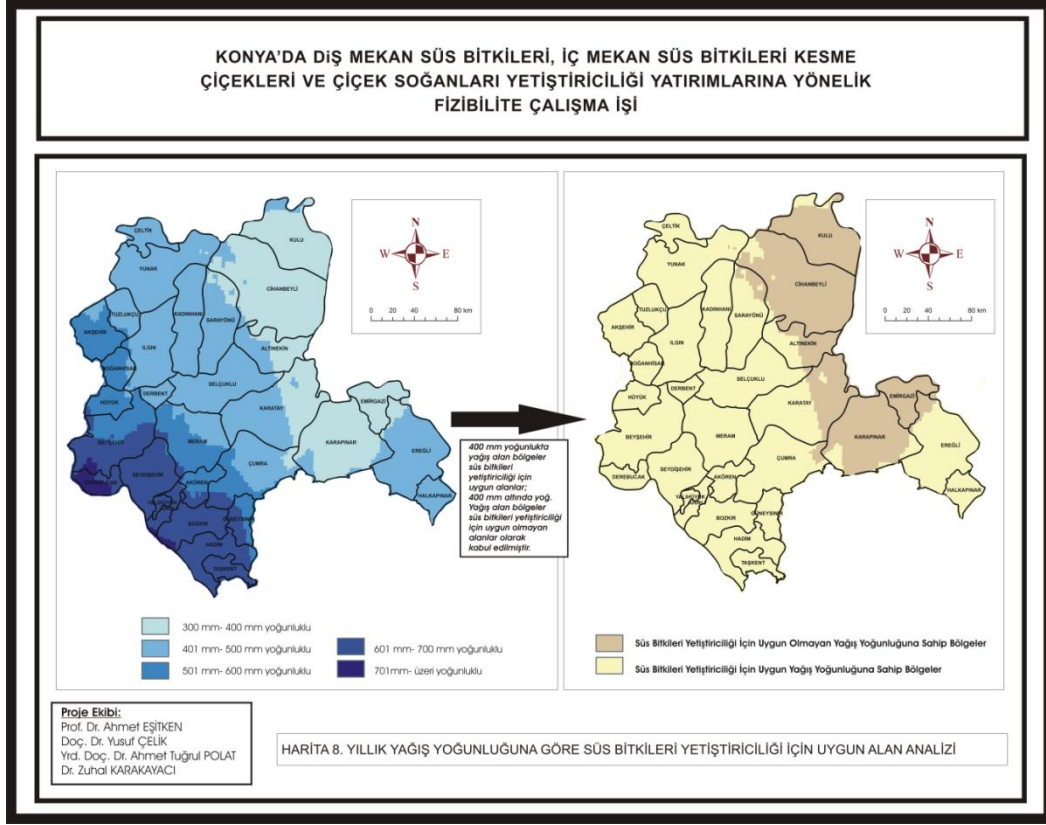
Konya ili yıllık ortalama yağış miktarı 300-800 mm arasındadır. Genel olarak süs bitkilerinin su istekleri fazladır. Ancak yetiştiricilik fidanlık boyutuyla sınırlı olduğundan ve fidanlıkta da her halükarda sulama yapılması gerektiğinden yıllık yağışın 400 mm'nin üzerinde olduğu bölgeler uygun özelliklere sahip olarak değerlendirilmiştir. Bu çerçevede ilin doğusunda kalan bir bölüm hariç diğer alanlar yetiştiricilik yapılabilecek özelliğe uygun olarak belirlenmiştir (Şekil 10).

Şekil 8. Arazi yükseklik sınıflarına göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası

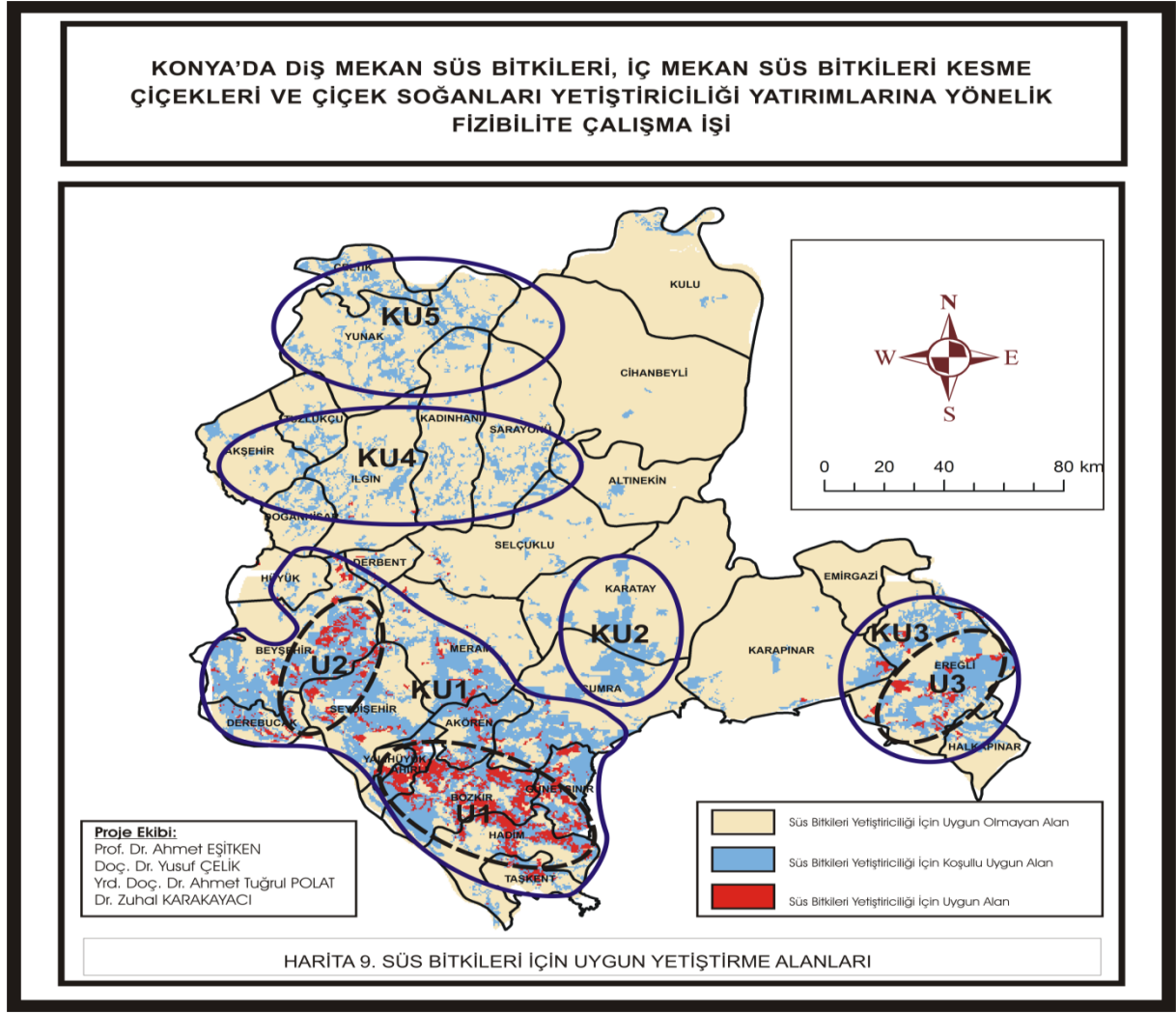

Şekil 9. Sıcaklıklara göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası

Şekil 10. Yıllık yağış yoğunluğuna göre süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi haritası

Bütün faktörlerin süs bitkileri yetiştirme koşullarına göre dönüőtürülmesinden sonra oluşturulan katmanlar, ArcInfo yazılım programında Spatial Analyst modülünde Overlay (üst üste serme) analizi ile Konya ilinde süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alanları gösteren sonuç haritası oluşturulmuştur (Şekil 11).

Şekil 11. Süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alan analizi sonuç haritası

Elde edilen sonuçlara göre Konya ilinde süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun olan alanlar Ahırlı-Bozkır-Hadim-Taşkent-Güneysınır arasındaki bölge (U1), Beyşehir Gölü doğusu (U2), Ereğli Kuzey-Doğu ve Güney-Batı Eksenindeki (U3) alanlar olarak belirlenmiştir. Koşullu uygun olan alanlar ise Derbent Güney-Batısı ile Antalya il sınırı arasındaki bölge (KU1), Çumra-Karatay sınırları arasındaki bölge (KU2), Ereğli ve çevresi (KU3), Sarayönü-Kadınhanı-İlgin-Akşehir doğu-batı eksenini (KU4) ve Yunak ve çevresi, Cihanbeyli İnsuyu bölgesi olarak belirlenmiştir. Çizelge 5 ve Çizelge 6'da uygun ve koşullu uygun alanların genel özellikleri verilmiştir.

Uygun alanlar içerisinde en uygun alanın belirlenmesi için pazarlama olanakları, ulaşım olanakları, yetiştirme alanlarının yanı sıra gerekli tesislerin kurulması için uygun genişlikte alanın tespiti, üreticilerin yeni bir üretim alanını benimseme düzeyi ve alternatif ürün yetiştiriciliğine ihtiyacı olan bölgelerin tespiti gibi kriterlerin dikkate alınması gerekmektedir.

Çizelge 5. Süs bitkisi yetiştiriciliği için uygun bölgelerin özellikleri

	Uygun Bölge 1 (U1)	Uygun Bölge 2 (U2)	Uygun Bölge 3 (U3)
Bölgenin Konumu	Ahırılı-Bozkır-Hadim-Taşkent-Güneysınır arasındaki bölge	Beyşehir Gölü doğusu	Ereğli Kuzey-Doğu ve Güney-Batı Eksen
Sıcaklık	15°C	14°C	14°C
Yağış	601mm-700mm	601mm-700mm	401mm-500mm
Yükseklik	750m-1250m	750m-1000m	750m-1000m
Toprak Kabiliyet Sınıfı	7. sınıf	1. ve 7. sınıf	1., 2., 3. sınıf
Büyük Toprak Grubu	Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları, Kırmızı Akdeniz Toprakları, Kireçsiz Kahverengi Orman Topraklar	Kırmızımsı Kahverengi Topraklar, Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları, Kolüvyal Topraklar	Alüvyal Topraklar, Kahverengi Topraklar
Toprak Özellikleri Kombinasyonu	Eğim %2-6 derinlik 50cm+	Eğim %0-6 derinlik 50cm+	Eğim %0-2 derinlik 50cm+
Diğer Toprak Özellikleri	Taşlı, hafif tuzlu, yetersiz drenaj	Taşlı	Yetersiz drenaj
Şimdiki Arazi Kullanım Şekli	Kuru Bağ, Kuru Tarım Arazisi	Kuru Tarım Arazisi	Sulu Tarım, Mera

Çizelge 6. Süs bitkisi yetiştiriciliği için koşullu uygun bölgelerin özellikleri

	Koşullu Uygun Bölge 1 (KU1)	Koşullu Uygun Bölge 2 (KU2)	Koşullu Uygun Bölge 3 (KU3)	Koşullu Uygun Bölge 4 (KU4)	Koşullu Uygun Bölge 5 (KU5)
Bölgenin Konumu	Meram-Çumra-Derbent Güney-Batısı ile Antalya il sınırı arasındaki bölge	Çumra ve çevresi	Ereğli ve çevresi	Sarayönü-Kadınhanı-Ilgın-Akşehir doğu-batı eksen	Yunak ve çevresi, Cihanbeyli İnsuyu bölgesi
Sıcaklık	14° ve 15°C	11° ve 12°C	14° ve 15°C	11° ve 12°C	11° ve 12°C
Yağış	501mm-600mm	401-500mm	401mm-500mm	401mm	500mm
Yükseklik	750m-1000m	750m-1000m	750m-1500m	1000-1250m	1000-1250m
Toprak Kabiliyet Sınıfı	6. ve 7. sınıf	1., 2., 3., ve 4. sınıf	3., 4. ve 6. sınıf	1., 2., 3., ve 4. sınıf	1., 2., 3., ve 4. Sınıf
Büyük Toprak Grubu	Kırmızımsı Kestanerengi Topraklar, Kireçsiz Kahverengi Orman Topraklar, Kahverengi Orman Toprakları, Kırmızı Akdeniz Toprakları	Alüvyal Topraklar, Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları	Regosoller, Kahverengi Topraklar, Tuzlu-Alkali ve Tuzlu-Alkali Karışığı Toprakları, Kahverengi Orman Toprakları	Kahverengi Topraklar, Kırmızımsı Kahverengi Topraklar	Kahverengi Topraklar, Kırmızımsı Kahverengi Topraklar
Toprak Özellikleri Kombinasyonu	Eğim %12-20 derinlik 50-20 cm	Eğim %0-2 derinlik 20cm+	Eğim %0-12 derinlik 20cm+	Eğim %0-12 derinlik 20cm+	Eğim %0-12 derinlik 20cm+
Diğer Toprak Özellikleri	Kayalı, hafif tuzlu, yetersiz drenaj	Hafif tuzlu-kötü drenaj	Hafif tuzlu-yetersiz drenaj, Taşlı	Hafif tuzlu-yetersiz drenaj	Hafif tuzlu-yetersiz drenaj
Şimdiki Arazi Kullanım Şekli	Mera, Kuru Tarım Arazisi	Sulu Tarım Arazisi	Kuru Tarım Arazisi	Mera, Kuru Tarım Arazisi, Sulu Tarım Arazisi	Mera, Kuru Tarım Arazisi, Sulu Tarım Arazisi

3. KONYA İLİNDE ÜRETİLEBİLECEK DIŞ MEKÂN SÜS BİTKİLERİ

Yapılan değerlendirmeler ve sektör temsilcileri ile yapılan görüşmeler doğrultusunda bölgede süs bitkileri yetiştiriciliğinde kullanılabilecek türler aşağıdaki çizelgelerde verilmiştir. Çizelge 7 incelendiğinde görülecektir ki, özellikle kış soğuklarına dayanıklı olan türler tercih edilmiştir. Ayrıca, üretilecek ağaç ve çalılarda kaliteli bitkiler elde etmek önemli bir unsur olduğundan bölgede yüksek kaliteli ağaç elde edilebilecek türler üzerinde durulmuştur. Buna göre listeler hazırlanırken kışın yaprağını döken ve her dem yeşil olan türler ve ağaç ve çalı olanlarda yine ayrı ayrı listelenmiştir.

Çizelge 7. Konya ilinde yetiştiriciliği yapılabilecek bitkilerin listesi

BİTKİ LİSTESİ -A AĞAÇLAR (YAPRAĞINI DÖKENLER)			
No	Latince Adı	Türkçe Adı	Açıklama
1	<i>Acer negundo</i>	Akçaağaç	
2	<i>Acer palmatum</i>	Alev Akçaağacı	
3	<i>Acer platanoides</i>	Çınar yapraklı akçaağaç	
4	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Beyaz Çiçekli Atkestanesi	
5	<i>Aesculus x carnea</i>	Kırmızı Çiçekli Atkestanesi	
6	<i>Betula alba</i>	Ak huş	
7	<i>Catalpa bignonioides</i>	Katalpa	
8	<i>Crataegus monogyna</i>	Alıç	
9	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	İğde	
10	<i>Fraxinus excelsior</i>	Dişbudak	
11	<i>Koelreuteria paniculata</i>	Güveyi Kandili	
12	<i>Liriodendron Tulipifera</i>	Lale ağacı	
13	<i>Malus floribunda</i>	Süs Elması	
14	<i>Morus alba</i>	Dut	
15	<i>Platanus orientalis</i>	Doğu çınarı	
16	<i>Populus Alba</i>	Ak Kavak	
17	<i>Prunus cerasifera</i>	Süs Eriği	
18	<i>Prunus serrulata</i>	Süs Kirazı	
19	<i>Quercus robur</i>	Saplı Meşe	
20	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Akasya	
21	<i>Salix alba</i>	Ak Söğüt	
22	<i>Sophora japonica</i>	Sofora	
23	<i>Sorbus aucuparia</i>	Üvez	
24	<i>Tilia tomentosa</i>	Ihlamur	
25	<i>Ulmus glabra</i>	Karaağaç	
BİTKİ LİSTESİ -B AĞAÇLAR (HER DEM YEŞİL)			
No	Latince Adı	Türkçe Adı	Açıklama
1	<i>Cedrus libani</i>	Lübnan sediri Toros sediri	
2	<i>Cupressocyparis leylandii</i>	Leylandi	
3	<i>Cupressus arizonica</i>	Arizona Servisi	
4	<i>Cupressus sempervirens</i>	Servi	
5	<i>Juniperus oxycedrus</i>	Kızıl Ardıç	
6	<i>Picea abies</i>	Ladin	
7	<i>Picea orientalis</i>	Doğu Ladin	
8	<i>Picea pungens</i>	Mavi Ladin	
9	<i>Pinus mugo</i>	Mugo Çamı	
10	<i>Pinus nigra</i>	Kara Çam	

Çizelge 7 (devamı). Konya ilinde yetiştiriciliği yapılabilecek bitkilerin listesi

BİTKİ LİSTESİ -C ÇALILAR (YAPRAĞINI DÖKEN)			
No	Latince Adı	Türkçe Adı	Açıklama
1	<i>Berberis thunbergii</i>	Kırmızı Berberis	
2	<i>Buddleia davidii</i>	Kelebek çalısı	
3	<i>Campsis redicans</i>	Acem Borusu	Sarılcı
4	<i>Chaenomeles japonica</i>	Bahar dalı	
5	<i>Cornus alba</i>	Kızılcık	
6	<i>Cotoneaster dammeri</i>	Dağ muşmulası	
7	<i>Cotoneaster horizontalis</i>	Yayılıcı Dağ Muşmulası	
8	<i>Crataegus monogyna</i>	Alıç, Akdiken	
9	<i>Euonymus fortunei</i>	Yayılıcı taflan	
10	<i>Euonymus japonica aurea</i>	Sarı Alacalı Taflan	
11	<i>Forstia intermedia</i>	Altın Çanağı	
12	<i>Hedera helix</i>	Kaya sarmaşığı	Sarılcı
13	<i>Hypericum calycinum</i>	Koyun kıran çalısı	
14	<i>Keria japonica</i>	Kanarya gülü	
15	<i>Ligustrum vulgare</i>	Kurtbağrı	
16	<i>Lonicera caprifolium</i>	Hanımeli	Sarılcı
17	<i>Lonicera nitida</i>	Herdemyeşil Hanımeli	
18	<i>Lonicera tatarica</i>	Tatar Hanımelisi	
19	<i>Mahonia aquifolium</i>	Mahonya	
20	<i>Nandina domestica</i>	Cennet bambusu	
21	<i>Parthenocissus quinquefolia</i>	Amerikan Sarmaşığı	
22	<i>Pyracantha coccinea</i>	Ateş Dikeni	
23	<i>Rosa meiland</i>	Peyzaj Gülü	
24	<i>Spiraea vanhouttei</i>	Keçi Sakalı	
25	<i>Spirea bumalda</i>	Pembe keçi sakalı	
26	<i>Symphoricarpus albus</i>	İnci çalısı	
27	<i>Syringa vulgaris</i>	Leylak	
28	<i>Tamarix tetrandra</i>	Ilgın	
29	<i>Viburnum opulus</i>	Kartopu	
30	<i>Viburnum tinus</i>	Kartopu	
31	<i>Yucca filamentosa</i>	Avize	
BİTKİ LİSTESİ -D ÇALILAR (HER DEM YEŞİL)			
No	Latince Adı	Türkçe Adı	Açıklama
1	<i>Buxus sempervirens</i>	Şimşir	
2	<i>Juniperus horizontalis</i>	Yayılıcı Ardıç	
3	<i>Juniperus media old gold</i>	Ardıç	
4	<i>Juniperus media pfitzeria</i>	Ardıç	
5	<i>Juniperus sabina</i>	Sabin Ardıcı	
6	<i>Thuja occidentalis</i>	Batı Mazısı	
7	<i>Thuja orientalis compacta aurea nana</i>	Altuni top mazi	
8	<i>Thuja orientalis pyramidalis aurea</i>	Altuni piramidal mazi	

Çizelge 7 (devamı). Konya ilinde yetiştiriciliği yapılabilecek bitkilerin listesi

BİTKİ LİSTESİ –E BAHÇE ÇİÇEKLERİ (TEK VE ÇOK YILLIK)			
No	Latince Adı	Türkçe Adı	Açıklama
1	<i>Althaea rosea</i>	Gül Hatmi	
2	<i>Ageratum houstonianum</i>	Vapur Dumanı	
3	<i>Alyssum saxatile</i>	Kuduz Otu	Yerörtücü
4	<i>Antirrhinum majus</i>	Aslanağzı	
5	<i>Bellis perennis</i>	Yaz Papatyası	
6	<i>Brassica oleracea</i>	Süs Lahanası	
7	<i>Calendula officinalis</i>	Portakal Nergisi	
8	<i>Callistepus sinensis</i>	Saraypatı	
9	<i>Celosia crisata</i>	Horoz İbiği	
10	<i>Cerastium tomentosum</i>	Farekulağı, Yaz karı	Yerörtücü
11	<i>Chrysanthemum indicum</i>	Kasımpatı	
12	<i>Cineraria maritima</i>	Kül çalısı	Yerörtücü
13	<i>Dahlia sp.</i>	Yıldız Çiçeği	
14	<i>Dianthus barbatus l.</i>	Hüsnü Yusuf	
15	<i>Dianthus caryophyllus</i>	Karanfil	
16	<i>Echinacea purpurea</i>	Ekinezya	
17	<i>Fuchsia sp.</i>	Küpe	
18	<i>Gazania nivea</i>	Gazanya, Koyungözü	
19	<i>Gerbera jamesonii</i>	Gerbera	
20	<i>Hebe veronica</i>	Hebe	Yerörtücü
21	<i>İris germanica</i>	Süsen	
22	<i>Lavandula angustifolia</i>	Lavanta	Yerörtücü
23	<i>Petunia hybrida</i>	Petunya	
24	<i>Primula hortensis</i>	Çuha Çiçeği	
25	<i>Salvia splendens</i>	Ateş Çiçeği	
26	<i>Santolina chamaecypariss</i>	Lavantin	Yerörtücü
27	<i>Sedum acre</i>	Dam kuruğu	Yerörtücü
28	<i>Senecio bicolor l.</i>	Bahçe Kül Çiçeği	
29	<i>Tagetes erecta</i>	Kadife çiçeği	
30	<i>Thymus vulgare</i>	Kekik	Yerörtücü
31	<i>Verbena x hybrida</i>	Mine	
32	<i>Vinca major</i>	Cezayir Menekşesi	Yerörtücü
33	<i>Vinca rosea</i>	Pervane	
34	<i>Viola tricolor</i>	Hercai Menekşe	
35	<i>Zinnia elegans</i>	Zinya, Kirli Hanım Çiçeği	

4. KONYA İLİNDE DIŞ MEKÂN SÜS BİTKİSİ ÜRETİM FİZİBİLİTESİ

Konya ili bulunduğu coğrafi konum ve sahip olduğu doğal kaynaklar nedeniyle ülkemizin en hızlı gelişen ve hatta metropolleşen illerinden biri konumundadır. Konya ilinin bir taraftan kentleşme hızı ve diğer taraftan bulunduğu konum itibari ile önemli batı ve doğu metropol illerinin de kavşak noktasında bulunması nedeni ile şehir peyzaj düzenleme faaliyetlerinin gelişip, ekonomik sektör boyutuna ulaşacağı bir konumdur. İlin bu coğrafi, sosyo-ekonomik yapısı nedeniyle, süs bitkileri yetiştiriciliği bir gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, Konya ilinde, ilin ve çevre illerin süs bitkileri talebini karşılamaya katkıda bulunacak ve hatta ihracat yapma kapasitene ulaşacak bir süs bitkileri sektörü oluşumuna katkıda bulunmak amaçlanmaktadır. Bu amaçla sektörün mevcut durumunu ortaya koyacak detaylı bir inceleme yapılmıştır. Bu inceleme; sektörde kümelenmenin önemi, üretim yapacak işletmeler için uygun olacak organizasyon yapısı, mevcut pazar durumu, sektörle ilgili alt-yapı durumu ve ekonomik analiz aşamalarından oluşmaktadır.

4.1. Konya İlinde Süs Bitkileri İçin Sektörel Yapılanma Modeli

Konya ilinde “Organize Süs Bitkileri Üretim Bölgesi” projesi ile yerel ve ulusal süs bitkilerine olan talebin önemli bir kısmının karşılanması hedeflenirken, diğer taraftan da ilde sektörün planlı gelişmesine ve rekabet edebilirliğine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Böylece dünya genelinde piyasa hacmi her geçen gün artan süs bitkileri ticaretinden pay alma olanakları da sağlanmış olunacaktır.

Sektörel rekabet üstünlüğü oluşturmada kümelenme birçok açıdan üstünlük sağlamaktadır. Günümüzde ekonomilerin rekabet edebilme yetenekleri, uluslararası alanda ticari ilişkilerin en önemli belirleyicisi haline gelmiştir. Rekabetin artan önemi, ülkelerin geleneksel ticaret yaklaşımlarının değiştirilmesini gerektirmiş ve birçok ülke tarafından başarı ile uygulanan kümelenme yaklaşımı ön plana çıkmıştır. Son 20 yıl içinde, mikro ekonomik koşullar ve bu koşulların ulusal rekabet gücü üzerindeki etkileri incelenmeye başlanmıştır. Günümüzde birçok firma, rekabet avantajını korumak için yeniden yapılanmak zorundadır. Bu çerçevede “Küresel Davran Yerel Düşün” deyiimi büyük önem kazanmıştır. Bu bağlamda “kümeler” firmaların çaba ve kaynaklarını birleştirerek sınırlarını geliştirme aracı olarak büyük ilgi görmektedir (Meral vd. 2006: Gültekin, 2011).

Kümelenme (clustering) kavramı Michael Porter’ın 1990 yılında yayınlanan Ulusların Rekabet Üstünlüğü (The Competitive Advantage of Nations) adlı kitabında ele alınmasından sonra bilimsel literatüre girmiştir. Michael Porter’a göre kümelenme; coğrafi olarak belirli bir alanda kurulan, birbirleriyle ortaklık ve tamamlayıcılık ilişkisi bulunan işletmelerin ve kurumların (bağımsızlıklarını koruyarak) birbirleriyle işbirliği içinde yoğunlaştıkları gruplardır. Coğrafi alan olarak kümeler, tek bir şehirden bir bölgeye, bir ülkeye hatta komşu ülkeler arasında kurulan kümelenme ağlarına kadar uzanabilmektedir (Porter, 1990). Michael Porter ekonomik kümelenmeler içindeki firmaların rekabet avantajlarını geliştirmelerini sağlayacak 3 temel mekanizma tanımlamaktadır (Osama, 2006):

- Birincisi; bir küme içerisinde yer alan firmaların, en iyi uygulamaların paylaşılmasına, yetişmiş işgücü, yönetici ve eğitilmiş teknik personel kaynağına ulaşmasını sağlayarak onların verimliliğini artırır.
- İkinci olarak; kümelenme, firmaların verimliliklerinin iyileştirilmesine yol açacak olan yeniliklerin yönünü ve şeklini değiştirir.
- Üçüncü olarak; kümelenme, girişimcilik sürecine hız kazandırır ve kümeler içerisinde yeni firmaların kurulmasını sağlayarak, olumlu geri besleme döngüsünü başlatır.

Kümeler, sektörel olarak uzmanlaşmış ve coğrafi olarak bir alanda yoğunlaşmış faaliyetlerden oluşan kritik kütlelerdir. Tarihi açıdan değişik tipte kümeler oluşmuştur. Genel olarak, birbiri ile ilişkili, çok sayıda satıcının mal, hizmet, makine, yedek parça, ticaret ve

teknoloji hizmetleri etrafında oluşan kümelenme tipleri bulunmaktadır. Yerel kamu kuruluşları, araştırma enstitüleri, mesleki eğitim merkezleri, meslek birlikleri ve diğer organlar kümeler içindeki firmalara geniş ölçüde hizmet ve destek sağlamaktadır (Forti, 2006). Kümelenmelerin gerekli koşulları; üretim sürecinin çeşitli aşamalara bölünebilmesi ve ürünlerin katma değer zinciri boyunca taşınabilmesidir. Kümelenme için yeterli koşulların sağlanması gereklidir. Bunlar; katma değer zinciri boyunca son ürünün elde edilmesini sağlayan pek çok farklı ögenin koordinasyonu, katma değer yaratma zinciri boyunca birbirlerini tamamlayan fakat diğerinden farklı teknik bilgiye sahip olma ve kümelenmeyi kolaylaştıran inovasyonların kümeler içinde kurulan bilgi ağları yoluyla paylaşılması ve kolayca yayılmasıdır (Steinle ve Schiele, 2002).

Günümüzde kümelenme politikaları çeşitli amaçlarla yapılabilmektedir. Bunlar; dış rekabet gücünün ve ihracat potansiyelinin artırılması, KOBİ'lerin rekabet edebilme yeteneğinin artırılması, bölgesel kalkınmanın hızlandırılması, istihdam potansiyelinin artırılması, kalitenin iyileştirilmesi, inovasyon potansiyelinin artırılması, verimliliğin artırılması, çevrenin daha iyi korunması gibi amaçlardır (Türkkan, 2009).

Tarihsel olarak kümelenme yaklaşımının gelişimine bakıldığında, büyük bir ekonomiye sahip olan Amerika'nın bu alanda öncü rol oynadığı görülmektedir. Bilişim teknolojilerinin gelişmesinde başarılı olmuş **Silikon Vadisi** Amerika'da ortaya çıkmış, ilk kümelenme örneğidir. Günümüzde Amerika'dan İtalya'ya, Hindistan'a kadar birçok ülke makroekonomik hedeflere ulaşmada kümelenmeyi ekonomi politikalarının temelinde oturtmuşlardır. Örneğin;

- İşletmelerin yeni teknolojiler geliştirmesini desteklemek amacıyla ABD ve AB,
- Endüstrinin rekabet gücünü artırmak amacıyla İtalya, Hindistan, Meksika, Yeni Zelanda,
- İhracat kalitesini yükseltmek amacıyla Hindistan, Meksika,
- Yabancı sermayeyi çekmek, teknoloji transfer etmek amacıyla Çek Cumhuriyeti,
- Yeni pazarlara girmek amacıyla İtalya, Hindistan, Meksika,
- İşsizliği azaltmak amacıyla İtalya, İngiltere,
- İhracat potansiyelini geliştirmek amacıyla Hindistan, tarafından kümelenme yaklaşımı uygulanmış ve uygulanmaya devam edilmektedir. Kümelenme daha fazla uzmanlaşmaya imkân vererek verimliliği artırmaktadır. Sonuçta, uluslararası ticaret düşük maliyet yeteneğine dayanmaktadır. Bunun klasik ifadesi Adam Smith'in, Ulusların Zenginliği adlı eserinde yer alan "Emeğin işbölümü pazarın genişliği ile sınırlıdır" cümlesine dayanmaktadır. Smith, daha büyük pazarın emeğin daha iyi bir işbölümüne izin vereceğini ve bunun da yenilikleri kolaylaştıracağını ileri sürmektedir (World Bank, 2002).

Bir kümelenmenin üyesi olmak, girdilere sahip olmada; bilgiye, teknolojiye ve gerekli kurumlara erişmede; ilişkili şirketleri koordine etmede ve gelişimi ölçmede ve teşvik etmede daha verimli çalışmayı sağlamaktadır. Özellikle, hareketli kümelenmeler içinde bulunan işletmeler uzmanlaşmış ve deneyimli bir işçi havuzu içinde bulunurlar. Bu, işletmelerin işe alımlardaki arama ve işlem maliyetlerini düşürecek ve zamanı kısaltacaktır. Kümelenme çeşitli fırsatlar sunmakta ve çalışanların farklı yerlerde istihdam riskini düşürmekte, hatta diğer bölgelerdeki yetenekli çalışanları kendine çekmektedir. İyi gelişmiş bir kümelenme ayrıca diğer önemli girdilerin sağlanmasında da etkin bir yol sağlamaktadır. Böyle bir kümelenme derin ve özelleşmiş bir tedarikçi tabanına sahiptir. Uzaktaki bir tedarikçiden kaynak sağlamak yerine yerel tedarikçileri kullanmak işlem maliyetlerini düşürür. Bu yapı, envanter ihtiyacını minimize ederek, ithalat ve gecikme maliyetlerini ortadan kaldırır. Yakınlık iletişimi geliştirir, doğal olarak bu durum, tedarikçiler için satış sonrası hizmetlerin sağlanmasını kolaylaştırır. Diğer yandan pazar, teknik ve rekabet bilgilerinin tamamı kümelenme içinde birikir, üyeler bu bilgileri kullanmak isterler. Ayrıca, kişisel ilişkiler ve

topluluk bağları güveni tesis eder ve bilgi akışını hızlandırır. Bu koşullar bilgiyi daha akıcı bir hale getirir. Kümelenme üyeleri arasındaki bağlar, parçaların toplamından daha büyüktür (Bulu vd., 2009).

Sanayi ürünlerinin üçte ikisi bir işletmeden diğerine satılan ara mallarından oluşmaktadır. İmalat işletmeleri arasında güçlü bir ağ yapısının olması, sistem içindeki her işletmeye, girdilerin mahallinden sağlanmasına imkân vererek, taşıma, koordinasyon, arama ve işlem maliyetlerini azaltan pozitif dışsallık sağlar (World Bank, 2002)

Dünya ve Türkiye ekonomisinde son yıllarda yaşanan hızlı gelişmeler sanayi politikalarının amacını ve etki alanını da değiştirmeye zorlamaktadır. Önceki yıllarda “sanayileşme” temel amaç iken, artık günümüzde “rekabet gücünü arttırmak” uygulanan politikaların temel amacı haline gelmiştir. Bir yandan Avrupa Birliği’ne üyelik süreciyle dünyanın en gelişmiş ekonomik sistemlerinden biriyle bütünleşmeye başlayan, diğer yandan da Çin ve Hindistan gibi ucuz işgücü maliyetlerine sahip olan ülkelerin yarattığı rekabet baskısıyla karşı karşıya kalan Türk imalat sanayi için, rekabet gücüne yönelik politika ve stratejiler son derece büyük önem teşkil etmektedir (TEPAV, 2007).

Kümelenme son dönemlerde ülkemizde de sıkça gündeme gelmeye başlayan bir kavramdır. Kümelenme, belli bir bölgede yoğunlaşmış olan sektörel faaliyetler arasında ağ yapılarının oluşturulması ve güçlendirilmesidir ve yeni bir kalkınma modeli olarak adlandırılmaktadır. Bu model, belirlenen sektörlerle odaklanarak, bu ağ yapısı içinde birbirini destekleyen firmalardan oluşan üretim bölgeleri oluşturmayı hedeflerken model içinde yer alan firmalara da rekabet avantajı sağlamaktadır. Ülkemizde KOBİ’ler, uluslararası rekabet gücü yüksek olan çok uluslu şirketler ile rekabet edebilmek için kümelenme şeklinde bir işbirliği sağlamalıdır. Türkiye’deki kümelenme çalışmalarında öncelikle turizm, tekstil, bilişim, gıda, otomotiv, finans ve inşaat sektörlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Türkiye’de kümelenme projelerinin en iyi örnekleri Denizli’deki tekstil ve Bursa’daki otomotiv sektörleridir. Halen rekabet analizleri yapılmış olan Şanlıurfa’daki organik tarım, Ankara Ostim’deki savunma ve iş makineleri, Adıyaman ve Kahramanmaraş’taki tekstil ve hazır giyim sektörlerinde de kümelenme projelerine başlanacaktır.

Kümelenme çalışmalarının dünyada da pek çok örneği bulunmaktadır: Almanya’da otomotiv, Norveç’te deniz taşımacılığı, Japonya’da elektronik eşya, İtalya’da hazır giyim ve ayakkabı, İsviçre’de finans sektörlerinin hızlı gelişimi kümelenme modelleri yoluyla gerçekleşmiştir. Bu ülkeler, başta işgücü maliyetleri olmak üzere bazı dezavantajlarına rağmen başarılı bir performans gerçekleştirmişlerdir. Bu durum, iyi planlanmış bir kümelenme stratejisi ile geliştirilen sektörlerin, dünyada rekabet edebilir hale geldiğini göstermektedir.

Kümelenme çalışmaları ile rekabet düzeyi güçlendirilmesi gereken sektörlerden biri de tarımdır. Tarım alanında pek çok yapısal sorun ve bu sorunları aşmak için yıllardır sürdürülmekte olan çabalar vardır. Tarımın sadece bir üretim alanı değil, milyonlarca insanın yaşam alanı olması nedeniyle, bu sektörün ekonomik anlamda rekabet edebilir duruma getirilmesi için ürün ve arazi kullanım planlaması ve arazi toplulaştırma çalışmaları başta olmak üzere, kümelenme ile ilgili pek çok çalışma yapılması gereği vardır.

- Kümelenme, bölgeye yoğunlaşmış aktivitelerle sektörel ağ yapılarının oluşturulması ve devamında güçlendirilmesi olup yeni bir kalkınma modeli olarak adlandırılmaktadır.
- Kümelenme, belirlenen sektörlerle odaklanarak, bu ağ yapısı içinde birbirini destekleyen firmalardan oluşan üretim bölgeleri oluşturmayı hedeflerken model içinde yer alan firmalarda rekabet avantajı sağlamaktadır.

- Kümelenme projeleri sağlıklı yapıldığı takdirde, sanayinin güçlü ve zayıf yanlarını ortaya koyabilmektedir.
- Kümelenmeler, üyelerinin kendi özelliklerini kaybetmeden büyük ölçekli işletmeler gibi davranmalarına olanak sağlar.
- Küme, yatırımcıları yatırım yapabilecek alanlar konusunda bilgilendirir ve yeni iş ortaklarını teşvik eder.
- Kümeler, uzmanlaşmış işgücü için çekim alanlarıdır.
- Kalifiye işgücüne ulaşma kolaylığı sağlarlar.
- Kümelenme projesi, incelenen sektörün mevcut durumunu, yol haritasının çıkarılmasını, sektör oyuncularının seçilmesini, geliştirilecek ya da yeni oluşturulacak coğrafi alanlara karar verilmesini ve sürdürülebilmesini sağlar.
- Kalifiye işgücüne kolay ulaşım sağlarlar.
- Kümelenme, incelenen sektörün mevcut durumunu, yol haritasının çıkarılmasını, sektör oyuncularının seçilmesini, geliştirilecek ya da yeni oluşturulacak coğrafi alanlara karar verilmesini ve sürdürülebilirliğini sağlar.
- İşletmelere rahat erişimin sağlanmasını, müşteri ihtiyaçlarının ve isteklerinin hızlı bir şekilde karşılanabilmesini sağlar.

Kümelenmelerin Sağladığı Avantajlar;

- İnsan Kaynağı
- Tedarikçi
- Ortak Satın Alma
- Ortak Pazarlama
- Ortak Ar-Ge
- Ortak Eğitim

Ülkemizde sanayi sektöründe kümelenmenin oluşturulmasında, bugüne kadar Organize Sanayi Bölgeleri oluşturulmuş ve başarı ile uygulanmıştır. Diğer sektörlerde örneğin süs bitkileri sektöründe uygulanabilirliği, bu bölgelerin işlevleri ve süs bitkileri sektörü ile uyumluluğuna bağlıdır. Bu kapsamda Türkiye ekonomisinde OSB'lerin işlevlerini incelediğimizde şu hususların öne çıktığını görüyoruz (Anonim 2006);

1. Türkiye'de makroekonomik istikrar tesis edilmeden önce firmaların yatırım yapmalarının önündeki en büyük engel ekonominin geleceğine ilişkin belirsizlik olmuştur. Bugün makroekonomik istikrarın yakalanmasıyla, firmaların yatırım yapmalarının sağlanması, verimliliklerinin ve rekabet güçlerinin artırılması için ülkemizde iş yapmanın önündeki bir dizi engelin kaldırılması gerekmektedir. Bu engeller idari izinler, altyapı sorunları ve sanayi arsasına erişimde yaşanan sıkıntılar olarak sıralanabilir. Organize sanayi bölgeleri bu sorunların giderilmesinde önemli katkı sağlamaktadır. Konya ilinde Organize Süs Bitkileri Bölgesinin oluşturulması ile bu sorunların daha kolay çözülmesi mümkün olacaktır.

2. İş yapmanın önündeki engellerin kaldırılması uzun soluklu ve maliyetli bir reform sürecini gerektirmektedir. Organize sektörel bölgeler için kısa ve orta vadede belirli coğrafi alanlar belirlenip, iş yapmanın önündeki engellerin buralarda kaldırılması mümkün olabilmektedir. Konya ilinde de organize süs bitkileri üretim bölgesi için yapılacak yer tespit çalışmaları ile ilde alt-yapı maliyetlerini azaltacaktır.

3. OSB'ler yıllardan beri iş yapmanın önündeki birçok engelin göreceli olarak daha kolay aşılabildiği mikro klimalar işlevi görmektedirler. Bu proje kapsamında, Konya ilinde organize süs bitkileri yetiştirmeye uygun mikro klima bölgeleri oluşturulacak olması önemli bir yer tespiti işlevini karşılayacaktır.

4. OSB'lerin ekonomik gelişim sürecinde üç önemli işlevi bulunmaktadır. Birincisi, OSB'lerin kuruluşundaki asıl amaç olan sanayileşmenin yol açtığı olumsuz etkilerin

üstesinden gelinmesi; çevreye duyarlı düzenli kentleşmenin sağlanmasıdır. İkincisi, üretim faaliyetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesi için gerekli olan çok sayıdaki kamu hizmetinin girişimcilere ulaştırılabilmesidir. İmarı ve altyapı bağlantıları tamamlanmış arsaya erişim, izin ve ruhsatların verilmesi, altyapı hizmetlerinin nitelikli ve ucuz olarak sağlanması bu işlevin unsurları arasındadır. Üçüncüsü, benzer faaliyetlerde bulunan firmaların aynı coğrafi yerleşke içinde bulunması sonucu birbirleri üzerinde olumlu etki yaratmalarıdır. Kümelenme yaklaşımıyla açıklanacak bu etki sonucu firmalar gerek birbirleri arasındaki işlem maliyetlerini düşürerek gerekse sinerji yaratarak bir arada olmak suretiyle verimliliklerini artırmaktadırlar. Dolayısıyla yapılacak bu çalışmada Organize Süs Bitkileri Yetiştirme Bölgelerinin oluşturulması ile süs bitkileri üretiminde kullanılan kompost ve gübrelerin ortaya çıkaracağı çevresel etkiler minimize edilecek, uygun alan tespiti ile üretim faaliyetlerinin verimliliğinin artması ve işletmelerin bir arada olması nedeniyle de kümelenmenin sağladığı sinerji ve motivasyon sağlanacaktır.

5. 2000 yılında çıkarılan OSB Kanunu ile OSB yönetimlerine önemli sayıda yetki devredilmiş ve Türkiye’deki OSB’lerin kapasitelerinin artırılmasına yönelik önemli bir adım atılmıştır. Bu yetkilerin arasında fabrika inşaatlarının projelendirilmesi, inşaat aşamasında verilen izin ve ruhsatlar ile altyapı hizmetlerinin (telekomünikasyon, elektrik, doğal gaz, su) dağıtılmasına ilişkin yetkiler yer almaktadır. OSB’lerin gelişimi ve OSB Kanunu’nun sağladığı yasal çerçevenin sonucu olarak, kurulduğu zaman kentleşme politikasının bir aracı olan OSB’ler (yukarıdaki birinci işlev) bugün diğer yönleriyle ülkemizde uygulanacak sanayi politikası için kritik bir araç haline gelmiştir. Dolayısıyla, bu işlevlerin etkin olarak yerine getirilmesi ve diğer sektörlerde de organize bölgelerin kurulup tüm ülke geneline yaygınlaştırılması Türkiye ekonomisinin önümüzdeki yıllardaki gelişimi için son derece önemlidir.

6. Ülkemizde yatırım ve iş yapmanın önünde bir dizi engel bulunmaktadır. Yeni bir tesis kurulması için öncelikle imar açısından sorunlu olmayan bir arsanın bulunması gerekmektedir. Bu arsaya yol, su, elektrik, telekomünikasyon gibi altyapı hizmetlerinin hızlı ve düşük maliyetli bir şekilde ulaştırılması yatırımının performansını etkilemektedir. Diğer bir ifadeyle, bir iş planını hayata geçirmek için hazır olan bir girişimcinin, arsa ve altyapı bağlantı sorunlarıyla zaman kaybetmesi işin karlılığını da doğrudan etkilemektedir. Aynı zamanda, bir firma Türkiye’de faaliyete geçerken ve yeni bir tesis kurarken, bir dizi izin ve ruhsat almak durumundadır. Bu ruhsat ve izinlerin hızlı ve etkin bir şekilde verilebilmesi firmaların başlangıçtaki performansını doğrudan etkilemektedir. OSB’ler gerek sorunsuz ve altyapı bağlantıları hazır arsaya erişim ve gerekse bir takım ruhsat ve izinlerin verilmesi alanında önemli bir katkı yapma potansiyeline sahiptirler.

7. Yukarıda açıklandığı üzere, OSB’ler, kendi yetkileri içindeki idari işlemlerin gerçekleştirilmesi ve yatırımcılara altyapısı hazır sanayi arazisi temin edilmesi alanlarında iş yapmanın önündeki engelleri kaldırmakta önemli bir rol oynamaktadır. Bu konuda yapılan ilk analitik inceleme olan TEPAV’ın 2005 yılında Dünya Bankası’yla ortaklaşa gerçekleştirdiği ve Türkiye genelinde imalat sanayinde 1.300 firmayla yüz yüze görüşme yoluyla uygulanan “Yatırım Ortamı ve Verimlilik” anketi sonuçları kullanılarak, OSB’lerin iş yapmanın önündeki engelleri kaldırmaya katkıları araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre OSB’lerde elektrik, su, telefon gibi altyapı hizmetlerinin işletmelere bağlanması, OSB dışındaki bölgelere kıyasla ortalama iki kat daha hızlı gerçekleşmektedir. Ana telefon bağlantısı, OSB dışındaki şirketlerde ortalama 15 gün sürerken, OSB’lerde yalnızca 7 gün sürmektedir. Sanayi tesislerine elektriğin bağlanması, OSB dışındaki işletmeler için ortalama 20 gün sürerken, OSB’lerdeki şirketler için ortalama 11 gün sürmektedir. Su bağlantısı için de aynı durum geçerlidir: OSB dışındaki işletmeler için 14 gün uzunluğundaki süreç OSB’lerdeki şirketler için yalnızca 5 gün sürmektedir.

8. Benzer durum inşaat izinleri için de söz konusudur. OSB’lerde kurulu şirketler yapı ruhsatını veya yapı kullanma izin belgesini ortalama 40 günde alırken, bu süre OSB dışındaki işletmeler için ortalama 80 gündür. Altyapıya ve yapı izinlerine ilişkin bu yetkiler OSB’lere 2000 yılında verilen yetkililerdir. Söz konusu yetkilerin OSB’lere geçmesinin, ilgili alanlarda iş yapmayı önemli ölçüde kolaylaştırdığı görülmektedir.

4.2. İşletme Organizasyonunun Seçimi

Süs bitkileri üretimine başlarken her şeyden önce işletmenin faaliyetlerini düzenleyecek işletme organizasyon modelinin seçimi önem arz etmektedir. Yani süs bitkileri üretecek işletmenin; şahıs işletmesi mi, ortaklıkla işletilen bir işletme mi, kooperatif şeklinde bir işletme mi, olacağının belirlenmesi gerekir. Bu işletme organizasyonlarının avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Bu kapsamda bahsedilen farklı işletme organizasyonlarının özellikleri aşağıda açıklanmıştır.

A. Şahıs işletmeciliği; işletmenin kuruluş aşamasında, kuruluş işlemlerinin kolaylığı, bürokratik işlemlerinin azlığı, karar verme kolaylığı, işletme yönetiminde risk alma fonksiyonunun kolaylaşması gibi avantajlar sağlamaktadır. Küçük ölçekli faaliyet alanlarında, **işletmecinin yeterli deneyim ve sermayesinin olması durumunda tercih edilen bir işletmecilik şeklidir.** Fakat bu işletmecilik şeklinin dezavantajları da bulunmaktadır. Her şeyden önce işletme yöneticisinin her türlü zayıf yönlerinin işletmeye yansması söz konusudur. Ayrıca işletmenin riskli veya zarar ettiği dönemlerde tüm zararın işletme yöneticisi tarafından yüklenilmesi gereğini ortaya çıkarmaktadır.

Dünya da süs bitkileri işletmelerinin büyük çoğunluğu, özel işletmecilik şeklinde organize olmuştur. Fakat bu işletmelerin, sektördeki diğer işletmelerin deneyim ve tecrübelerinden yararlanmak amacıyla, süs bitkileri üretim merkezleri, organize süs bitkileri üretim bölgeleri veya bir köy-beldede yoğunlaşarak kümelenme oluşturdıkları da bilinmektedir.

B. Ortakçılık; ortak olarak süs bitkileri üretiminde, iki veya daha çok kişinin bir araya gelerek üretim yapmasıdır. Ortakçılıkta süs bitkileri üretiminde yaygın işletmecilik organizasyonlarından biridir. Ortakçılık şeklinde işletmecilik, eğer ortakların ilgi ve kabiliyetleri birbirini tamamlayıcı şekilde bir araya getirilebilirse başarılı bir işletmecilik formuna dönüşmektedir. **Örneğin, süs bitkileri üretim ortaklığında, ortaklardan biri üretim alanında, biri satış ve müşteri ilişkilerinde, bir kısmı sermaye temininde, biri işletmenin genel olarak yönetiminde uzmansa ve bu uzmanlık alanları, kurulan işletmede uyumlu bir şekilde bir araya getirilmesi ve yönetilmesi durumunda başarılı bir işletmecilik yapılabilmektedir.**

Modern ortakçılıkta, işletme faaliyetleri başlamadan önce ortaklar arasındaki bütün anlaşmalar belgelendirilmektedir. Örneğin işletmeye yatırılacak sermaye payları, ortakların sorumlulukları, işletmenin amacı, işletmenin kapanması, ortaklardan birinin ölmesi durumunda yapılacak işler herhangi bir yanlış anlaşmaya meydan vermeyecek şekilde detaylı olarak yazılmaktadır. Ülkemizde ortakçılıkla işletmecilik çok yaygın değildir. Bunda en önemli faktör işletme kayıtlarının tutulmaması ve bu nedenle işletme faaliyetlerinin şeffaf olarak takibinin mümkün olmamasıdır.

C. Şirketleşme; süs bitkileri üretimi için bir diğer işletme organizasyon şekli şirketleşmedir. İşletmenin tüzel kişiliğe sahip olduğu bu işletme organizasyonunda, işletmenin kuruluş ve faaliyetleri Türk Ticaret Kanunu’nun ilgili hükümlerine göre düzenlenir. Bu işletme şeklinde ortakların servetleri ile işletme faaliyetleri sonucu ortaya çıkan yükümlülüklerinin birbirinden bağımsız olması en belirgin özelliğidir. Ayrıca yönetimin, yönetim kurulunca belirlenen yöneticiler tarafından yürütülmesi nedeniyle karar almada kolaylık yaşanmaktadır. **Büyük ölçekli ulusal ve uluslar arası pazarlara yönelik çalışan**

süs bitkileri işletmelerinin şirket şeklinde yapılandırılması, hem işletme fonksiyonlarının iyi yürütülmesi ve hem de ulusal ve uluslararası müşteri ilişkilerinde avantaj sağlamaktadır.

D. Kooperatifçilik; üretici ve tüketicilerin ekonomik çıkarlarını sağlamak amacıyla bir araya gelip oluşturdukları tüzel kişiliği olan organizasyonlardır. Ülkemizde üretim amacıyla değil de genellikle farklı işletmelerin ürünlerini pazarlamak ve kullandıkları girdileri daha uygun koşullarda temin etmek amacıyla kooperatifler kurulmaktadır. Kooperatifler, **özellikle çok sayıda küçük işletmelerin kendi bağımsız yapılarını koruyarak, ortak ekonomik amaçlar doğrultusunda birlikte hareket etmelerine imkân sağlayan uygun bir işletme organizasyon şeklidir.**

AB ülkelerinde özellikle tarım sektörünün değişik alanlarında üreticilerin bir araya gelerek oluşturdukları kooperatifler, girdi temini ve üretilen ürünün pazarlanmasında büyük rol oynamaktadır. **Bu şekilde bir işletme organizasyonunun en önemli avantajı, girdi ve ürün piyasalarının şekillenmesinde üreticilerin söz sahibi olmasına imkân vermesidir. Fakat gelişmekte olan ülkelerde özellikle yönetim başarısızlıkları nedeniyle, üreticilerin oluşturamadıkları bir işletme organizasyon şeklidir. Bununla birlikte ülkemizde süs bitkileri pazarlamasında yararlanılabilecek önemli bir işletme organizasyon modelidir.**

E. Sözleşmeli Üretim Modeli; Üreticilerin büyük bir işletme, kooperatif veya ihracatçı firmalar gibi ekonomik birimlerle veya diğer kurum ve kuruluşlarla belli bir sözleşme doğrultusunda önceden belirlenen miktar, kalite ve standartlarda üretim yaptıkları bir piyasa şeklidir. **Bu üretim şeklinin avantajı üreticiye pazar garantisi oluşturması, diğer taraflara ise istenen miktarda ürün tedariki sağlamasıdır. Süs bitkileri üretiminde bu model daha ziyade ulusal ve uluslar arası pazarlama yapan büyük bir işletmenin ürün ihtiyacını küçük üreticilerle sözleşme yaparak karşılaması şeklinde olmaktadır.**

Konya ilinde süs bitkileri üreticilerinin mevcut durumu ile ilgili yapılan çalışmada üreticilerin işletme organizasyon yapılarının genelde şahıs işletmesi ve şirket şeklinde olduğu tespit edilmiştir. İlde üretim yapan işletmelerin üretim alanları farklı yerlerde ve birbirlerinden bağımsız şekilde yapılmıştır. İşletme yöneticilerine diğer üreticiler ile birlikte, organize süs bitkileri üretim bölgesinde yer alıp almayacakları sorulduğunda, büyük işletme yöneticilerinin mevcut pazar paylarının azalacağı, küçük işletme yöneticilerinin ise böyle bir yapılanmanın, büyük işletmeler lehine olacak şekilde yapılandırılması durumunda, kendilerinin bu durumdan zarar görecekları endişesi taşıdıkları gözlenmiştir.

Konya ilinde süs bitkileri üretimi açısından uygun bölgelerin ekolojik ve ekonomik durumları da dikkate alınarak, işletmelerin organizasyon yapılarının; büyük ölçekte kurulacak işletmeler için şirket şeklinde, küçük işletmelerin ise aile işletmesi şeklinde olması, ayrıca işletme fonksiyonlarından özellikle ürün pazarlama ve girdi temininin uygun koşullarda oluşturulması için süs bitkileri üreticilerinin kooperatif bünyesinde bir araya gelmeleri önemli avantajlar sağlayacaktır.

4.3. Pazar Analizi

Yatırım kararlarının analizinde, incelenmesi gereken konulardan biri de üretilecek ürün ile ilgili pazar yapısıdır. Bir işletmecilik faaliyetine başlamak için sadece sermayeye sahip olmak yeterli olmamaktadır. Çok çalışmak, çok iyi yetenek sahibi olmak, aile bireyleri ve arkadaşların desteği dahi işletmenin başarılı bir şekilde faaliyetlerini sürdürmesini garanti edememektedir. Basit olarak ifade etmek gerekirse işletmenin başarısı ürettiği ürünleri almak için bekleyen tüketici sayısı ile bu tüketicilerin ürün için ödemek isteyecekleri para miktarına bağlıdır. Dolayısıyla yapılması gereken en önemli husus üretilecek süs bitkilerinin kime veya kimlere satılabileceğinin tespit edilmesidir. Genel anlamda süs bitkilerinin ihracat yapılarak

yurt dışına satışı söz konusu olmakla beraber, daha ziyade ulusal ve yerel pazarlarda satış yapılmaktadır.

Yapılacak bir pazar araştırmasında cevaplanması gereken temel soru; **üretilecek ürünün pazar genişliğinin ne kadar olduğudur.** Bu kapsamda incelenecek hususlar;

- Üretilen veya üretilecek olan ürün için oluşmuş bir pazar var mı veya oluşturulabilir mi?
- Ürünün pazarının ekonomik büyüklüğü yaklaşık ne kadardır?
- Pazarda aynı veya benzer ürünü üreten firma sayısı ne kadardır?
- Rekabetteki ürün sayısı ne kadardır? Sektörle ilgili standartların olup olmadığı,
- Fiyatlar düzeyinin ne olduğu?
- Ürünün üretimi ve satışı için yeterli sayıda kalifiye elemanın bulunup bulunamayacağı? gibi soruların cevapları araştırılmalı. Bu soruların cevapları sektör için olumlu ise pazara giriş yapılması değerlendirilebilir.

4.3.1. Türkiye ve Konya İlinde Süs Bitkileri Pazarının Olup Olmadığı Durumu

Türkiye’de sanayinin tetiklediği kentleşme, hızlı bir şekilde köyden kente göçün yaşanmasını neden olmuştur. Bu sürece hazırlıksız yakalanan ve önceki dönemlerin gereksinimlerine göre şekillenmiş geleneksel Anadolu şehirlerinin fiziksel alanlarında önemli daralmalar ve betonlaşma görüntüsü oluşturmuştur. Bu nedenle, belediyeler bünyelerinde, kentlerin doğal ve mimari yapısını koruyarak kenti güzelleştirmek ve daha yaşanır bir kent kimliği kazandırmak amacıyla yasal dayanağını 5393 sayılı kanundan alan “Park ve Bahçeler Müdürlükleri”ni kurmuşlardır.

Günümüzde değişen kent ve çevre anlayışı, sosyal ihtiyaçlar, yeni zevkler süs bitkilerine olan talebi oldukça artırmıştır. Yerel yönetimlerin çevre düzenlemelerine önem vermeleri, ulaşımın kolaylaşması nedeniyle insanların şehir yaşamından uzaklaşıp doğada yaşama istekleri, şehirlere yakın kırsal alanlar, köy sınırları ve metropollerde bahçeli konut (villa) tipi yapıların artış göstermesi, kentlerde ve yeni yaşam alanlarında çevresel yeşil alan düzenlemesinin temel argümanı olan dış mekân süs bitkilerine olan talebi önemli ölçüde artırmıştır. Nitekim Çizelge 9’da görüldüğü gibi, bu gelişmeler sonucunda ülkemizde 1999 yılında 14.411 dekar olan süs bitkileri dikim alanı, 2010 yılında 31.383 dekar çıkmıştır. Süs bitkileri üretim alanının % 53,3’ünü dış mekân süs bitkileri oluşturmaktadır.

Çizelge 8’de görüldüğü gibi ülkemizde süs bitkileri büyük oranda Ege ve Marmara bölgesindeki illerde üretilmektedir. Dış mekân süs bitkileri ise ülkemizde en fazla Sakarya ilinde üretildiği görülmektedir.

Çizelge 8. Türkiye süs bitkileri üretim alanlarının illere göre dağılımı (Karagüzel ve ark.2010)

İller	Kesme Çiçek		İç Mekân Süs Bitkileri		Dış Mekân Süs Bitkileri	
	Alan(dekar)	Oran (%)	Alan (dekar)	Oran (%)	Alan (dekar)	Oran (%)
İzmir	4.836	36,3	428	32,3	2.517	15,0
Yalova	2.470	18,5	350	26,4	1.810	10,8
Antalya	4.366	32,8	99	18,6	-	-
İstanbul	559	4,2	63	4,7	1.152	6,9
Isparta	357	2,7	-	-	-	-
Sakarya	-	-	-	-	6.567	39,2
Bursa	-	-	-	-	1865	11,2
Diğer	731	5,5	140	10,5	2.827	16,9
Toplam	13.319	100,0	1.326	100,0	16.738	100,0

Üretimin pazar talebi doğrultusunda gelişim gösterdiği göz önüne alındığında, ülkemizde süs bitkileri pazarının oluştuğu, her geçen gün gelişim gösterdiği ve bu pazarın büyüdüğü ortaya çıkmaktadır.

Süs bitkileri için piyasa talebinin bir diğer bileşeni de ihracattır. Ülkemizde süs bitkileri ihracat durumu incelendiğinde, son yıllarda ihracatta önemli bir artışın olduğu görülmektedir (Çizelge 9). Nitekim 2007 yılında 44.7 milyon Amerikan doları olan süs bitkileri ihracatımız, 2010 yılında 53.9 milyon dolara yükselmiştir. 2010 yılında yapılan ihracatın % 59,6'sını kesme çiçek, % 34,3'ünü dış mekân süs bitkileri, % 2,7'sini iç mekân süs bitkileri ve % 3,4'ünü de çiçek soğanları oluşturmaktadır. Süs bitkileri ihracatında kesme çiçek, iç mekân süs bitkileri ve çiçek soğanları ihracatında yıllar itibariyle önemli dalgalanmalar yaşanırken, **dış mekân süs bitkileri ihracatında sürekli bir artışın olduğu görülmektedir.**

Çizelge 9. Yıllara göre Türkiye süs bitkileri ihracatı (1000 \$)

Ürün Grubu	Yıllar				
	2007	2008	2009	2010	2010 Oran (%)
Kesme Çiçekler	32.659	30.116	29.921	32.154	59,6
Dış Mekân Süs Bitkileri	7.385	9.116	13.009	18.479	34,3
İç Mekân Süs Bitkileri	1.773	1.715	1.775	1.488	2,7
Çiçek Soğanları	2.918	3.012	2.541	1.810	3,4
Toplam	44.735	43.959	47.246	53.931	100,0

Kaynak: Anonim, 2011. Türkiye İstatistik Kurumu Verileri, Ankara.

Türkiye’de süs bitkileri sektörünün her geçen gün hızlı bir gelişim gösterdiğinin bir diğer göstergesi de dış ticaret dengesi verileridir. Nitekim ülkemizde 2007 yılında süs bitkileri dış ticaret açığı -53.000 dolar iken, ihracattaki hızlı artış sonucu 2008 yılında bu açık daralmış, 2009 yılından sonra ise net ihracat fazlası verir konuma gelinmiştir (Çizelge 10).

Çizelge 10. Süs Bitkileri Dış Ticaret Dengesi

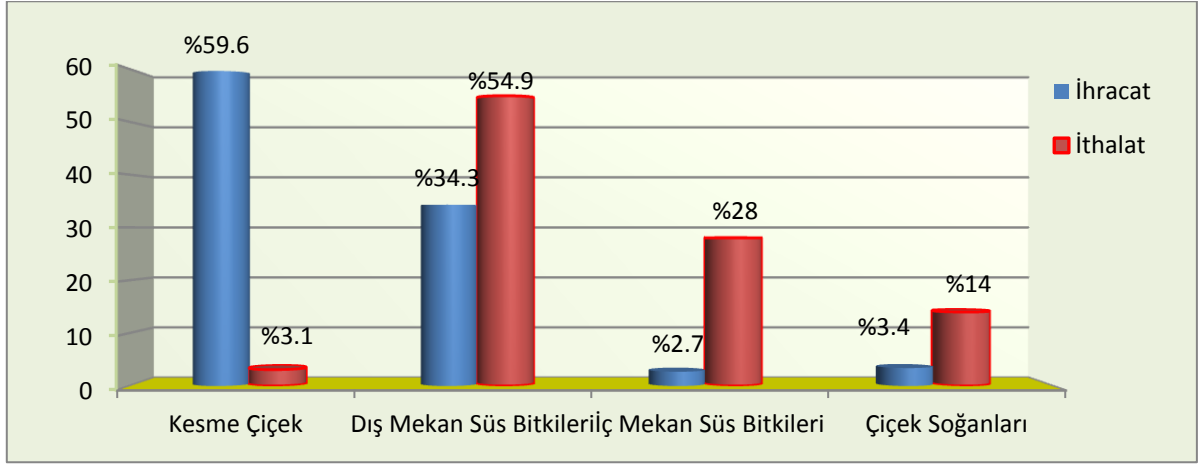
Ticari Faaliyet	Yıllar			
	2007 (\$)	2008 (\$)	2009 (\$)	2010 (\$)
İhracat	44.735.000	43.959.000	47.246.000	53.931.000
İthalat	44.788.000	49.426.000	30.348.000	39.728.000
Fark (+,-)	-53.000	-5.467.000	16.898.000	14.203.000

Kaynak: Anonim, 2011. Türkiye İstatistik Kurumu Verileri, Ankara.

Türkiye’de 2010 yılı itibariyle toplam süs bitkisi ihracat ve ithalat değerleri içinde, süs bitkisi ürün gruplarının payı incelendiğinde; kesme çiçek ihracatı, toplam süs bitkileri ihracatının %54,6'sını, ithalatın ise %3,1'ini oluşturmaktadır. Dış mekân süs bitkileri ihracatı, toplam süs bitkileri ihracatının %34,3'ünü oluştururken, ithalatın %54,9'unu oluşturmaktadır. İç mekân süs bitkileri ihracatı, toplam süs bitkileri ihracatının %2,7'sini oluştururken, ithalatın %28'ini oluşturmaktadır. Çiçek soğanlarında ihracat, toplam süs bitkileri ihracatın %3,4'ü iken, süs bitkileri ithalatının %14'ü kadardır (Şekil 12). Ülkemizde süs bitkileri ihracatında kesme çiçek ihracatı ağırlıklı iken, dış mekân süs bitkileri, iç mekân süs bitkileri ve çiçek soğanlarında ithalat oranları yüksek düzeydedir. **Bu sonuçlar ülkemizde özellikle dış mekân süs bitkileri, iç mekân süs bitkileri ve çiçek soğanlarında iç talebin üretimle karşılanamadığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, Konya ilinde üretilecek dış mekân süs bitkileri için mevcut ulusal talebin bulunduğu söylenebilir.**

Adapazarı ilinde sektörün önde gelen firma yöneticileri ile yapılan görüşmede, özellikle Kafkaslar Bölgesinde Türki Cumhuriyetler ile Ortadoğu ülkelerinde inşaat işi yapan firmaların, inşaat yaptıkları yerlerde ihtiyaç duydukları süs bitkilerini ülkemizden karşılamaları, süs bitkileri ihracat artışında önemli bir faktör olduğu ifade edilmiştir. Ülkemiz

inşaat firmalarının söz konusu ülkelerde her geçen gün artan iş alanlarına paralel olarak bu ülkelere yönelik süs bitkileri ihracatının da artması beklenmektedir. Dolayısıyla, Konya ilinde üretilecek dış mekân süs bitkilerinin ülkemizde artan ihracat potansiyeli içinde pazar payı bulmaları olanaklı olacaktır.

Şekil 12. Türkiye'nin 2010 yılı süs bitkileri ihracat ve ithalatında bitki grubu oranları

Türkiye'de türler itibariyle dış mekân süs bitkileri üretim ve tüketim istatistikleri bulunmadığı için, çeşit tercihinin ne yönde geliştiğini belirlemek mümkün olmamaktadır. Bununla beraber, genelde tüketici talepleri, renkli (sarı, mavi) ve değişik formu ibreliler üzerinde yoğunlaşmaktadır. **Ancak bu bitkilerin gelişme ve büyümeleri zor olduğu için boylu fidanların fiyatları çok yüksek düzeyde oluşmaktadır.**

Yapılan incelemeler, ülkemizde ulusal süs bitkileri pazarının oluştuğunu ve talebin de hızlı bir şekilde artış gösterdiğini ortaya koymaktadır.

4.3.2. Süs bitkileri pazarının ekonomik büyüklüğü

Ülkemizde olduğu gibi, başta gelişmiş ülkeler olmak üzere dünyanın her ülkesinde her geçen gün üretim ve kullanımı artan süs bitkileri önemli bir ticari hacme ulaşmış bulunmaktadır. 2010 yılı verilerine göre dünya süs bitkileri üretim değeri 47.2 milyar Euro yani 106 milyar TL büyüklüğündedir. Oluşan bu üretim değerinin % 39,35'i Avrupa, % 28,52's, Asya/pasifik, % 25,24'ü Kuzey Amerika kıtasında ve geri kalanı diğer kıtalarda gerçekleşmiştir. Bu rakamlar dikkate alındığında süs bitkileri sektörünün artık dünyada çok büyük bir ticari sektör haline geldiği görülmektedir.

Türkiye süs bitkileri pazar hacmine ilişkin özellikle iç tüketim değeri verileri bulunmamaktadır. Fakat ülkemizde, süs bitkileri üretim alanlarının 2000'li yılların başında yaklaşık 15 bin dekar iken, 2010 yılında 31.383 dekara ulaşması, ihracatın 2000 yılında 56.24 milyon dolarken, bir yıl sonra yani 2011 yılında 76,32 milyon dolara yükselmesi, ithalatın 2010 yılında 39,72 milyon dolar düzeyinde olması, Türkiye süs bitkileri pazar hacminin de önemli bir büyüklükte olduğunu göstermektedir.

4.3.3. Üretilcek ürünlerin pazar payı

Konya ilinde süs bitkileri sektöründe ekonomik olarak üretilmesi ve rekabet olanağı olan süs bitkileri, dış mekân süs bitkileri ve çiçek soğanları grubundaki ürünlerdir. Bu ürün gruplarının dünya ve ülkemizdeki pazar büyüklüğü incelendiğinde, 2010 yılı verilerine göre 47,2 milyar Euro olan dünya süs bitkileri üretim değerinin 20,3 milyar dolarını (%43) dış mekân süs bitkileri ve 0,7 milyar dolarını da çiçek soğanları grubu oluşturmaktadır. Dolayısıyla, dünyada özellikle dış mekân süs bitkileri pazar payının çok iyi konumda olduğu görülmektedir.

Türkiye’de dış mekân ve çiçek soğanları payı incelendiğinde, 2010 yılı verilerine göre toplam süs bitkileri üretim alanının % 58,5’ini (19.680da) dış mekân süs bitkilerinin oluşturması ve süs bitkileri ihracatının % 38,6’sını oluşturması, pazar büyüklüğü bakımından olumlu sonuçlar ortaya koymaktadır. Çiçek soğanları konusunda ise, Konya ilinde lale üretiminin geldiği aşama pazar durumunun iyi koşullarda olduğunu göstermektedir.

4.3.4. Pazarda aynı veya benzer ürünü üreten firma sayısı

Ülkemizde iç mekân süs bitkileri, kesme çiçek ve soğanlı bitkiler büyük oranda özel sektör tarafından üretilirken, dış mekân süs bitkileri özel sektör ve kamu kurum kuruluşları tarafından üretilmektedir.

Türkiye’de süs bitkileri sektöründe faaliyette bulunan işletmelere ilişkin detaylı istatistikler bulunmadığından işletmelerin sayısı ve yapısı konusunda detaylı bir analiz mümkün olmamaktadır. Fakat dış mekân süs bitkilerinin en fazla üretildiği Sakarya ilinde, süs bitkileri üreten çok büyük ve şirketleşmiş işletme sayısının önemli düzeyde olduğu, bununla beraber çok fazla olmadığı gözlenmiştir. İlde şirketleşmiş ve ulusal piyasalarda büyük ihalelere giren ve ihracat yapan büyük ölçekli işletmeler yanında çok sayıda küçük ölçekli aile işletmeleri de bulunmaktadır. Bu küçük aile işletmelerinin yetiştirdiği süs bitkileri bir taraftan kendileri tarafından tüketicilere satılırken, diğer taraftan şirketleşmiş işletmelerin yaptıkları büyük işlerde, üretimlerinin yeterli olmadığı durumlarda, bu işletmeler tarafından satın alınmaktadır.

Konya ilinde dış mekân süs bitkisi üretimi yapan işletme sayısı da çok fazla olmayıp yaklaşık 15 civarındadır. Konya ilindeki süs bitkisi üreten işletmelerin henüz yeni yapılanma aşamasında oldukları gözlenmiştir. İlde küçük aile işletmelerinin bu işletmeler etrafında yapılanmadıkları belirlenmiştir. Bu nedenle ilde süs bitkisi üreten işletmelerin üretimlerinin yetmediği durumlarda, il dışından süs bitkisi getirip sattıkları tespit edilmiştir. Dolayısıyla, Türkiye geneli ve Konya ilinde aşırı rekabete neden olacak bir işletme sayısının olmadığı belirlenmiştir. **Hatta Sakarya ilinde, sektörün önde gelen işletme yöneticilerinden birinin “Kaliteli fidan üretildiği sürece gelecek 20 yıl için satış sorunu yaşanmayacaktır” ifadesi dış mekân süs bitkileri pazarını özetleyen bir cümle olmuştur.**

4.3.5. Pazarlama Faaliyetleri

Ülkemizde süs bitkilerinin iç pazar yapısı incelendiğinde, süs bitkilerinden iç mekân süs bitkilerine talebin ağırlıklı olarak hane halkları ve kamu kurum kuruluşlarından gelmesine rağmen, özellikle dış mekân süs bitkilerinin büyük çoğunluğu başta belediyeler olmak üzere diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından değerlendirilmektedir.

Ülkemizde gerek özel sektörde süs bitkileri üreten işletmelerin ürünleri ve gerekse kamu kurum kuruluşlarının ürettiği süs bitkileri farklı yöntemlerle satışa sunulmaktadır. Süs bitkilerinin nerede ve kimlere satıldığı incelendiğinde, tüketicilerin süs bitkilerini, süs bitkisi satış merkezleri, çiçekçi dükkânları, üretim yapan işletmelerin perakende satış yerleri, peyzaj firmaları, kamu kurum-kuruluşlarının satış yerlerinden temin ettikleri belirlenmiştir.

Konya ilinde dış mekân süs bitkileri üreten işletmelerin hemen büyük çoğunluğu ürünlerini kamu kurum ve kuruluşlarına satarken, al-sat yapan işletmelerin ise daha ziyade hane halklarına yönelik satış yaptıkları belirlenmiştir. İlde dış mekân süs bitkileri üreten işletmelerin, il merkezinde satış yerleri açarak hane halklarına ürünlerini sattıkları gibi, çiçekçi dükkânlarına, peyzaj firmalarına ve diğer illerden gelen diğer kişi, kurum ve kuruluşlara da satış yaptıkları belirlenmiştir.

Konya ilinde süs bitkileri üreten işletmelerin henüz üretim veya pazarlama amacıyla bir kooperatifleşme veya birlik oluşturma aşamasında olmadıkları gözlenmiştir.

4.3.6. Standartlar

Süs bitkileri için oluşan iç piyasa koşullarında genelde yasal olarak benimsenmiş şekil, boy, yaş ve form standardı bulunmamaktadır. Bu durum ihalelerde, alıcı ve satıcı arasında fiyat oluşmasında sorun yaratmaktadır. Özel ve resmi fidanlıkların listelerinde değişik boy ve yaşlar için fiyatlar belirtilse de, şekil ve form farklılığı nedeniyle, fiyatlar işletmeden işletmeye farklılık göstermektedir. Alımın gerçekleşme zamanında veya pazarlık aşamasında fiyatlar kolayca değişmektedir. Özellikle büyük ihalelerde, fiyat tespiti sırasında materyal somut olarak ortada olmadığından ve standartlar bulunmadığından güçlükler yaşanmaktadır.

4.3.7. Stok

Genelde tüplü fidan veya torbada topraklı olarak üretilen dış mekân bitkilerinin o yıl içerisinde satılamayan fidanları stok gibi görünse bile, bu aşamada da gerekli bakım işlerinin sağlanması, yani emek ve çaba harcanması gerekmekte ve ekonomik anlamda bir stok söz konusu olmamaktadır.

4.3.8. Fiyatlar

Süs bitkilerinde boy, yaş ve form konusunda standartlar oluşmamıştır. Bu nedenle fiyatlandırmalarda farklılıklar olmaktadır. Fiyat oluşumunu genellikle talep miktarı belirlediği için, büyük tüketim merkezlerine yakın yerlerde oluşan talebe bağlı olarak fiyatlar daha yüksek oluşmaktadır. Ayrıca bitkinin kolay çoğaltılması, hızlı büyümesi, işçiliği azaltması ve kısa zamanda satış boyuna gelmesi kitlesel üretime olanak vermekte, bu nedenle bu tip fidanların fiyatı düşük oluşmaktadır.

Özellikle resmi fidanlıklarda kitlesel üretimler nedeniyle, fiyatlar oldukça düşük tutulmaktadır. Özel kişi ve kuruluşlar ise fidanın şekil, form ve boyu yanında, işletmenin nakit ihtiyacına göre fiyat belirlemektedir. Genellikle fiş, fatura gibi belgeler kullanmayan küçük üreticiler, bitkileri düşük fiyatlarla satabilmektedir. **Süs bitkileri üreten işletmelerin en çok şikâyetçi oldukları konuların başında, fiyatlarda ortaya çıkan dalgalanmalar gelmektedir.**

İthal edilen boylu fidanlarda ise fiyatlar genellikle alıcının alım gücü ile ilgili olmaktadır. Fidanın renk ve formunu beğenen müşteriler az görülen, iyi form almış bir fidanı çok yüksek fiyatlarla satın alabilmektedir.

4.3.9. İstihdam ve Yetişmiş Eleman İhtiyacı

Süs bitkileri alanında faaliyet gösteren işletmelerin çoğu aile işletmesi şeklindedir. Bu nedenle aile işgücünün değerlendirilmesine kolayca olanak vermektedir. Büyük süs bitkisi üreten işletmeler hem kendileri üretim yapmakta ve hem de küçük işletmelerden aldıkları fidanları uygulama sahasına aktarmakta, bulamadıkları fidanları ise diğer ülkelerden ithal yoluna gitmektedir. Dolayısıyla bu işletmelerde bir taraftan üretim alanlarında işçi istihdamı söz konusu iken, diğer taraftan uygulama alanlarında park ve bahçe tesislerinde geçici işçi istihdamı yapılmaktadır. Süs bitkileri sektörü ile ilgili istatistikleri yeni başlanmış, fakat istihdam konusunda yeterli veriler olmadığı için kesin olarak istihdam rakamları bilinmemektedir.

Orman fidanlıkları ise dış mekân süs bitkileri üretiminde önemli yer tutmaktadır. Orman Genel Müdürlüğü kayıtlarına göre, yaklaşık yılda 100 milyon fidan üretilmekte ve bunun %3-4 kadarı süs bitkisi olarak değerlendirilmektedir. Genellikle iş gücü ile yapılan fidan üretimi önemli ölçüde istihdam oluşturmaktadır. Orman Genel Müdürlüğünde yaklaşık 2000 daimi işçi ve 15.000 ile 18.000 arasında geçici işçi istihdam edilmekte olup bunun yaklaşık % 5'i süs bitkilerinde çalıştırılmaktadır.

Son yıllarda ülkemizdeki uygun iklim ve ucuz iş gücü nedeniyle bazı yabancı firmalardan Türkiye'de fidanlık kurma eğilimleri ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu durum dış

mekân süs bitkilerinde kalite artışı, teknoloji transferi, ihracat olanakları ve istihdam kaynağı sağlaması yönünden olumlu katkı sağlayacaktır.

4.4. Sektörle İlgili Alt-Yapı Durumu

4.4.1. Süs Bitkileri Sektöründeki Kamu Kurum ve Kuruluşları, Önemli Özel Sektör Kuruluşları, Sivil Toplum Örgütleri ile Üretici Kuruluşlar ve Faaliyetleri

Süs bitkileri sektörü ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının başında Orman Bakanlığı gelmektedir. Orman Bakanlığına bağlı fidanlıklar, asıl faaliyet alanları olan orman ağacı fidanı üretimleri yanında; son yıllarda süs bitkileri sektöründeki açığı görerek, yeşil alan düzenlemeleri için gerekli bitki üretimine daha fazla yer vermişlerdir. Hatta bu durum, çok yıllık ağaç ve ağaççıklar yanında örtücü ve mevsimlik bitkilere kadar inmiştir.

Süs bitkileri alanında bir diğer kurum da belediyelerdir. Belediyeler yaptıkları park ve bahçelerde ihtiyaç duydukları süs bitkilerini bir taraftan kendi kurdukları fidanlıklarda üretirken diğer taraftan kendi üretimlerinin yetmediği durumlarda fidan ihtiyaçlarını ithalat, ihale, taşeron firma kullanımı gibi yollarla karşılamaktadırlar.

Çeşitli doğa koruma amaçlı sivil toplum örgütleri kamuoyunu yeşil bir çevre yaratmaya özendirirken, TEMA vakfı gibi kuruluşlar bu konuda doğrudan faaliyete geçmiştir. Özel idare fidanlıklarının kiralama yolu ile işletildiği görülürken, yıllar boyu etkin faaliyet yapan Devlet Demir Yolları Fidanlıkları artık son derece atıl durumdadır. Ancak DSİ ve TCK üretim faaliyetleri hala etkin olarak sürmektedir. Faaliyetlerini etkin olarak sürdüren Orman Fidanlıkları gibi kamu fidanlıklarının yanında, bazı özel sektör kuruluşları da hem fidan üretimi hem de uygulayıcı kuruluşlar olarak çalışmaktadırlar.

Süs bitkileri üretiminde özel sektör işletmelerinin kurumsal olarak yapılanması daha ziyade kooperatifleşme şeklinde olmuştur. Süs bitkilerinin gelişmesi için bu kurumsal yapılanma yanında, Adapazarı ili örneğinde olduğu gibi uygun bölge ve iklim koşullarına sahip hazine arazilerinin süs bitkileri üreten işletmelere uzun vadeli olarak tahsis edilmesi ile işletmelerin bir arada üretim yaptıkları süs bitkileri ihtisas bölgeleri oluşturularak sektörel sinerji sağlanması çalışmaları da bulunmaktadır. Adapazarı'nda oluşturulan bu dış mekân süs bitkileri ihtisas bölgesine yapılan incelemede, oluşturulan böyle bir alan ilin dış mekân süs bitkileri sektörünün temel yapı taşı oluşturduğu ve çevredeki aile işletmelerinin üretim ve pazarlama faaliyetlerine de çok büyük katkı sağladıkları belirlenmiştir. **Bu nedenle Konya ilinde de süs bitkileri özellikle dış mekân süs bitkileri üretimi için uygun geniş bir alanın bu sektörde faaliyette bulunan veya bulunacak işletmelere tahsis edilmesi, hem bu işletmelerin hem de aile işletmelerinin gelişimine büyük katkı sağlayacaktır.**

Süs bitkileri sektörünün uluslararası kuruluşlardan FAO ile dolaylı ilişkileri söz konusudur. FAO ve Dünya Bankası ülkemizde 1970'li ve 1980'li yıllarda olmak üzere, süs bitkileri ülkesel araştırma projelerini desteklemiş ve bu yolla özellikle iç piyasaya yönelik üretim yapan işletmelerin bilgi ve bazı türlerde üretim materyali ihtiyaçlarının karşılanmasında yararlı olmuştur.

4.4.2. Sektörde Araştırma Faaliyetleri

Süs bitkileri konusunda, Araştırma Enstitüleri ve Üniversitelerin Peyzaj Mimarlığı bölümlerinde bazı bitki türlerinin doğadan seleksiyon yolu ile toplanarak kültüre alınması, bitki türlerinin yayılma alanları ve bu türlerin üretim teknikleri konularında araştırmalar yapılmaktadır. Ele alınan konular zaman içerisinde değişim göstermekte, eleman ve alt yapı imkânları ölçüsünde araştırma alanı veya kapsamı genişletilmektedir.

Ülkemizde süs bitkileri sektörünün ekonomik faaliyet olarak öneminin son yıllarda artması nedeniyle, sektöre yönelik ilgi, sektördeki gelişmeye paralel olarak son yıllarda artmaya başlamıştır. Sektöre yönelik Ar-Ge faaliyetleri ile ilgili olarak önemli düzeyde bir alt

yapı eksikliği bulunmaktadır. Ar-Ge ile ilgili en önemli noksanlık konu üzerinde çalışan ve çalışacak olan eleman sayısının yetersizliğidir. Üniversitelerin Peyzaj Mimarlığı bölümleri genellikle planlama-projelendirme konularında ağırlıklı olarak çalışmaktadır.

Ülkemizde özellikle tarımla ilgili Ar-Ge çalışmalarının genellikle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında yapıldığı durumu göz önüne alınırsa, yani özel sektörün Ar-Ge yapma geleneğinin zayıf olma durumu, süs bitkileri sektörü içinde geçerliliğini korumaktadır. Süs bitkisi üreten firmalar, üretim için genellikle yurt içi bitki çeşitlerini kullanırken, talep olan yurt dışı bitkileri gerek fidan ve gerekse büyük ağaç ve ağaççık şeklinde ithal etmektedirler.

Ülkemizde süs bitkileri üretiminde farklı iklim koşulları ve bölgeler için kullanılacak bitki çeşitleri belirleme, ıslah ve adaptasyon konularında Ar-Ge çalışmaları yetersiz düzeydedir. Bu nedenle üretici firmalara deneme ve yanılma yöntemiyle adaptasyon çalışmaları yapmaktadırlar. Konya ilinde sektöre yönelik Ar-Ge çalışmasının olup olmadığı, sektörde üretim yapan işletme yöneticilerine sorulduğunda, hiç birinde yenilik oluşturma anlamında bir Ar-Ge çalışmasının olmadığı belirlenmiştir.

4.4.3. Sektörde Eğitim ve Yayım Faaliyetleri

Süs bitkileri üretim, projelendirme, uygulama ve bakımı konusunda eğitim faaliyetleri genel olarak üniversitelerin 4 yıllık Bahçe Bitkileri ve Peyzaj Mimarlığı bölümleri ile iki yıllık meslek yüksekokullarında Süs Bitkileri Yetiştiriciliği bölümlerinde verilmektedir. Türkiye’de süs bitkileri konusunda akademik ilk eğitim 1933 yılında kurulan Yüksek Ziraat Enstitüsünde Bahçe Kùltürleri eğitimi ile başlamıştır.

Bahçe Bitkileri Bölümlerinde Süs Bitkileri Yetiştiriciliği ve Islahı Anabilim dalı kurulmuş ve bu konuda eğitim vermeye başlanmıştır. Bahçe Bitkileri Bölümü hemen tüm Ziraat Fakùltesinde bulunmaktadır. Peyzaj Mimarlığı eğitimi halen Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakùlteleri ile İstanbul ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakùltelerinde verilmektedir. Ayrıca bazı Ziraat Fakùlteleri Bahçe Bitkileri Bölümleri ile pek çok Seracılık Yüksek Okulunda Süs Bitkileri eğitimi sürdürölmektedir. Lise düzeyinde ise, Yalova ilinde 1 adet Süs Bitkileri Anadolu Meslek Lisesi sektörle ilgili eğitim vermektedir.

Ülkemizde süs bitkileri konusunda çalışan akademik eleman sayısının azlığı ve yapılan Ar-Ge çalışmasının kısıtlı olması nedeni ile süs bitkileri ile ilgili yayınlanmış çok az sayıda yayın bulunmaktadır. Özellikle farklı türlerinin özelliklerini, aşı, çelik veya tohumla üretme şekillerini anlatan teknik yayımlar, türlerin farklı bölgelere adaptasyon özellikleri, soğuk ve sıcak iklim bölgeleri için uygun olan tipleri belirlemeye yönelik çalışmalar oldukça sınırlıdır.

Konya ilinde oluşturulacak **“Organize Süs Bitkileri Üretim Bölgesi”**nde işletmelerin bilimsel olarak yetiştirme faaliyetlerini yürütmek için Üniversite, Araştırma Enstitüleri, Kamu Kurum ve Kuruluşları ile işbirliği içinde Ar-Ge ve eğitim faaliyetleri yürütölecektir. Konya ilinde Ziraat Fakùltesi bünyesinde Peyzaj Mimarlığı ve Bahçe Bitkilerinin bulunması ve bu bölümlerde yeterli düzeyde uzman kadronun olması il süs bitkileri sektörü açısından önemli bir avantaj sağlamaktadır. Kurulacak **“Organize Süs Bitkileri İhtisas Bölgesi”** Selçuk Üniversitesi Silifke-Taşucu Meslek Yüksek Okulu Bahçe Tarımı programında okutulan Süs Bitkileri dersi için iyi bir staj olanağı sağlayacak olması, bir taraftan öğrencilerin tecrübe edinmesine katkı sağlayacak olması yanında, diğer taraftan da sektöre yönelik ara eleman ihtiyacının giderilmesine olanak sağlayacaktır. Diğer taraftan Konya ilinde süs bitkileri yetiştiriciliğinin teknik olarak yürütölməsi için ilgili kurum ve kuruluşlarda bulunan laboratuvar imkânları; toprak analizleri, bitki besin elementleri, hastalık ve zararlıların tespit ve tedavisi için gerekli çalışmaları yapacak alt-yapı ortamını yeterli düzeydedir.

4.4.4. Sektörle İlgili Önemli Projeler ve Etkileri

Süs bitkileri üretimi ile ilgili hazırlanmış master plan veya geniş çaplı araştırma projesi ülkemizde henüz bulunmamaktadır. Ancak Üniversiteler ve Araştırma Enstitülerinde doğal bitki örtüsünde bulunan materyalin kültüre alınarak dış mekân süs bitkisi olarak kullanılmasına ilişkin münferit çalışmalar yapılmıştır. Fakat bu çalışmaların kapsamlı bir proje çerçevesinde, üretim aşamasından, bakım aşamasına kadar planlanması konuya büyük yarar sağlayacaktır. Orman Fidanlıklarında uygulanan “Türkiye’de Tüplü Fidan Üretimi ve Ağaç Islahı Tekniklerinin ve Çalışmalarının Geliştirilmesi Projesi” 31.10.1992 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulmuş ve 1999 yılında sona ermiştir. Proje sektörün gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır.

Konya ili süs bitkileri ve özellikle dış mekân süs bitkileri üretiminin geliştirilmesi için diğer bir proje ise Adapazarı’nda Kapatılan Şeker Pancarı Fabrikası’nın Arazilerinin sektörün önde gelen şirketlerine kiraya verilerek “Organize Dış Mekân Süs Bitkileri Bölgesi”nin oluşturulmasıdır. Dönemin Adapazarı Valisi sektördeki gelişim ve ortaya çıkan açığı görerek, özellikle belediyelerin süs bitkisi talebinin karşılanması ve ülkemizde süs bitkileri sektörünün gelişmesine katkı sağlamak amacıyla söz konusu bu hazine arazilerini uzun vadeli olarak ilde önde gelen dış mekân süs bitkisi üreten şirketlere kiralamıştır. Bu bölgede yaklaşık 200- 500 dekar büyüklüğünde oluşturulan dış mekân süs bitkisi üreten işletmeler, bugün sektörün temel yapı taşı durumuna gelmişlerdir. Bu bölgede yer alan büyük işletmeler hem ulusal ve hem de uluslararası piyasalara yönelik pazarlama faaliyetinde bulunarak önemli düzeyde döviz girdisi sağlamaktadırlar. Bu firmalar yurt içi ve yurt dışı süs bitkileri talebini bir taraftan kendi üretimleri ile karşılamaya çalışırken diğer taraftan üretimlerinin yetmediği durumlarda çevrelerindeki aile işletmelerinden veya diğer illerdeki üreticilerden karşılayarak sektörün gelişmesine çok büyük katkı sağladıkları belirlenmiştir.

4.5. Ekonomik Analiz

4.5.1. İşletme Kapasitesi ve İşletmelerde Yetiştirilecek Ürünlerin Seçimi

Süs bitkileri sektörü dört ana alt sektörden oluşmaktadır. Bunlar dış mekân süs bitkileri, iç mekân süs bitkileri, kesme çiçek ve soğanlı bitkiler üretim dallarından oluşmaktadır. Konya ilinde süs bitkileri üretme potansiyel ve olanaklarına yönelik yapılan araştırma ve incelemeler sonucu, mevcut koşullarda ilin toprak, topografik ve iklim koşullarına uygun belli başlı dış mekân süs bitkileri üretiminin uygun olacağı belirlenmiştir.

Konya ili koşullarında süs bitkileri sektörünün mevcut durumu dikkate alınarak, kurulacak bir süs bitkisi üretecek işletme büyüklüğünün ne kadar olması gerektiği, mevcut durumda faaliyette olan işletme yöneticilerine ve sektörle ilgili konu uzmanlarına sorularak belirlenmiştir. İşletme yöneticilerine göre uygun ve yeterli arazi olması durumunda işletme başına 100 dekarlık bir arazi tahsisinin uygun olacağı ifade edilmiştir. Batı bölgelerinde, örneğin Adapazarı’nda oluşturulan organize süs bitkileri üretim bölgesinde, işletme başına 300-500 dekar arası arazi tahsis edilerek işletmeler oluşturulmuştur. Fakat Konya ilinin sosyo-ekonomik yapısı, ilde sektörün alt-yapı durumu ve ildeki işletme yöneticilerinin bu konudaki istek ve beklentileri de dikkate alındığında, ilk aşamada organize süs bitkileri ihtisas bölgesindeki işletmelerin 100 dekar büyüklükte olmalarının uygun olacağı planlanmıştır. Planlanan bu alanda;

- İdari bina, girdi depoları ve yollar için 7 dekar,
- Fidanların çeliklendirilmesi için 1,5 dekar plastik örtülü sera,
- Gölgeleştirme için 1,5 dekar sera iskeleti kurulması,
- Üretim için ise 90 dekarlık alan öngörülmektedir.

Oluşturulacak işletmelerde kurulacak çeliklendirme seralarından, fidan ihtiyacı karşılanacak ve bu fidanlar üretim alanlarında yetiştirilecektir. Fakat yapılan sektör analizinde

özellikle bazı türlerin fidan şeklinde alınarak üretiminin yapıldığı gözlenmiştir. Bu çalışma kapsamında mali analiz, işletmelerin kuruluş aşamasında olmaları nedeni ile fidan alımı ve işletmede üretimi esas alınarak yapılmıştır. Konya ilinde dış mekân süs bitkileri için yapılan mali analiz, öne çıkan belli ürünler üzerinden yapılmıştır.

Konya ilinde üretimi yapılabilecek dış mekân süs bitkisi çeşitleri önceki bölümlerde verilmiştir. Dış mekân süs bitkileri işletmeciliğinin kârlılık analizi ilde üretilebilecek tüm çeşitler üzerinden değil, bu türleri temsilen **ibrelî dış mekân süs bitkilerinden Karaçam, Sedir ve Mavi Ladin, yapraklı grubundan ise Atkestanesi, Çınar Yapraklı Akçağaç ve Süs Eriği çeşitleri dikkate alınarak yapılmıştır.**

Konya ilinde dış mekân süs bitkisi üretimi yapan işletmelerde, işletme alanının % 50'sinin ibrelî bitkilere, % 40'ını yapraklı dış mekân süs bitkilerine ve % 10'nunu da çalı grubu bitkilere ayırdıkları belirlenmiştir. Ekonomik teoride üreticilerin rasyonel yani piyasa talebi doğrultusunda üretim deseni oluşturdıkları varsayımından hareketle, mali analizde bu üretim deseni dikkate alınmıştır. Fakat çalışan grubunun çok geniş olması ve üretim yapan işletmelerde bu gruba ait verilerin ürünler itibarıyla tam olarak ayrılmadığı görülmüştür. Bu nedenle maliyet analizi ibrelî ve yapraklı dış mekân süs bitkilerini temsil edecek ürünler üzerinden yapılmıştır. Bu bitkilerin işletmelerde satışa gelme süresi bitki grubuna göre değişmekle beraber, genelde 2 ila 10 yıl arasında değişmektedir. Özellikle dış mekân süs bitkilerinde bitkilerin yaşı ilerledikçe satış bedeli yükseltmekte, fakat işletme sermayesi ihtiyacını artırmaktadır.

4.5.2. Mali Analiz

Planlanan “Organize Süs Bitkileri İhtisas Bölgesi”nde 100 dekarlık alanlarda üretim faaliyeti özel işletmecilik şeklinde yapılacaktır. Daha büyük alanda üretim yapmak isteyen üreticilere, yeterli miktarda arazi olması durumunda ikinci, üçüncü 50 veya 100 dekarlık alanlar tahsis edilebilecektir. Kurulması uygun üretim bölgelerinde alt-yapı ve üretim masrafları işletmeciler tarafından karşılanacaktır.

4.5.2.1. İşletmelerde Sabit Sermaye Yatım Giderleri

Kurulması planlanan işletmelerde gereksinin duyulacak sabit sermaye unsurları, üretime uzun yıllar katılan ve süreçte aşınma, yıpranma ve demode olma nedeniyle değer eksilmesi söz konusu sermaye unsurlarıdır. Bunlar arazi, bina ve alet-makine sermayelerinden oluşmaktadır. Sabit sermaye ihtiyacı işletme ölçeğine bağlı olarak değişmektedir. Konya ilinde oluşturulacak dış mekân süs bitkileri için, Konya ve Adapazarı illerindeki işletmelerin sabit sermaye unsurları dikkate alınarak hesaplama yapılmıştır (Çizelge 11).

Çizelge 11. Kurulacak İşletmede Sabit Sermaye Giderleri

Sabit Sermaye Unsuru	Tutarı (TL)
Prefabrik Yönetim Binası (100m ²)	30.000
Arazi (Uygun Hazine Arazisi Kiralanacak) 100 Dekar	50.000
Su Kuyusu	15.000
Bahçe Traktörü	20.000
Pulluk	1.000
Çapa Makinesi	2.000
Gübreleme Makinesi	1.000
İlaçlama Makinesi	1.500
Toprak Burgusu	1.250
Sera Plastik	30.000
Gölgelendirme İçin Sera İskeleti	7.000
Diğer Alet Ekipmanlar (%10)	7.500
Toplam	166.250

4.5.2.2. İşletme Sermayesi Giderleri

Kurulacak işletmelerde süs bitkileri üretimi için yapılacak masraflar, üretim maliyetleri olarak hesaplanmıştır. İlk yıllarda, işletmelerde üretime alınacak fidanların, üretim alanlarına dikimi ile üretim faaliyetine başlanacaktır. Dolayısıyla fidan masrafları piyasa fiyatlarına göre hesaplanmıştır. İşletmeler kurulup üretim faaliyeti başladıktan sonra, arazide dış mekân süs bitkileri üretimi için toprak hazırlamadan başlayıp, fidan hasat edinceye kadarki süreçte yıllar itibarıyla yapılacak malzeme, işçilik ve faaliyet giderleri işletme masrafları olarak hesaplanmış ve aşağıda çizelgeler halinde verilmiştir. Maliyet hesaplamalarında, Konya ilinde süs bitkileri üretimi yapan işletmelerden anket yöntemi ile elde edilen veriler ile Orman Genel Müdürlüğü, Fidan Üretim Maliyet Çizelgeleri dikkate alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Çizelge 12. İbrelî Dış Mekân Süs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Karaçam) (1+2+3)

Masraf Unsurları	1.Yıl	2.yıl	3.yıl
1. Değişen Masraflar			
Fidan Masrafı	1.190,00		
Toprak Hazırlığı	100,00		
Torba	187,00		
Dikim	350,00		
Gübreleme (gübre, harç ve işçilik ücreti dâhil)	170,00	150	150
İlaçlama (ilaç ve işçilik ücreti dâhil)	50,00	50,00	50,00
Sulama (su, işçilik ve elektrik)	150,00	150,00	150,00
Bakım (seyreltme, çapalama v.b)	150,00	150,00	150,00
Söküm ve Ambalajlama	-	-	750,7
Diğer Değişen Masraflar (alet, makine bakımı, tamiri, ısıtma v.b)	75,00	75,00	75,00
Değişen Masraf Faizi	109,00	25,88	59,65
Toplam Değişen Masraflar	2.531,00	600,85	1385,35
Tarla Kirası	500,00	500,00	500,00
Amortismanlar	115,75	115,75	115,75
Sermaye Faizi	29,00	29,00	29,00
Genel İdare Giderleri	68,00	18,00	41,56
Toplam Sabit Masraflar	712,75	662,75	686,31
Toplam Masraflar	3.243,75	1.263,60	2.071,66
3 yıllık Masraf Toplamı			6.579,01
Dekara Verim			1.100
Ortalama Satış Fiyatı			10,00
Üretim Değeri			11.000
Kâr (TL/da)			4.420,99
Yıllık Ortalama Kâr (TL/Da)			1.473,66
Fayda/Masraf Oranı			1.67

Çizelge 13. İbrelî Dış Mekân Sûs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Sedir) (1+2+3)

Masraf Unsurları	1.Yıl	2.yıl	3.yıl
1. Değişen Masraflar			
Fidan Masrafı	1.205,00		
Toprak Hazırlığı	100,00		
Torba	187,00		
Dikim	350,00		
Gübreleme (gübre, harç ve işçilik ücreti dâhil)	170,00	150	150
İlaçlama (ilaç ve işçilik ücreti dâhil)	50,00	50,00	50,00
Sulama (su, işçilik ve elektrik)	150,00	150,00	150,00
Bakım (seyreltme, çapalama v.b)	150,00	150,00	150,00
Söküm ve Ambalajlama	-	-	750,7
Diğer Değişen Masraflar (alet, makine bakımı, tamiri, ısıtma v.b)	75,00	75,00	75,00
Değişen Masraf Faizi	109,60	25,85	59,65
Toplam Değişen Masraflar	2.546,60	600,85	1385,35
Tarla Kirası	500,00	500,00	500,00
Amortismanlar	115,75	115,75	115,75
Sermaye Faizi	29,00	29,00	29,00
Genel İdare Giderleri	68,50	18,00	41,56
Toplam Sabit Masraflar	713,25	662,75	686,31
Toplam Masraflar	3.259,85	1.263,60	2.071,66
3 yıllık Masraf Toplamı			6.595,11
Dekara Verim			1.100
Ortalama Satış Fiyatı			12,50
Üretim Değeri			13.750
Kâr			7.154,89
Yıllık Ortalama Dekara Kâr			2.384,96
Fayda/ Masraf Oranı			6,63

Çizelge 14. İbrelî Dış Mekân Sûs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Mavi Ladin) (1+2+5)

Masraf Unsurları	1.Yıl	2.yıl	3.yıl	4.yıl	5.yıl
1. Değişen Masraflar					
Fidan Masrafı	2.200,00				
Toprak Hazırlığı	150,00				
Torba	187,00				
Dikim	350,00				
Gübreleme (gübre, harç ve işçilik ücreti dâhil)	170,00	150	150	150	150
İlaçlama (ilaç ve işçilik ücreti dâhil)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00
Sulama (su, işçilik ve elektrik)	150,00	150,00	150,00	150,00	150,00
Bakım (seyreltme, çapalama v.b)	150,00	150,00	150,00	150,00	150,00
Söküm ve Ambalajlama	-	-	-	-	750,7
Diğer Değişen Masraflar (alet, makine bakımı, tamiri, ısıtma v.b)	75,00	75,00	75,00	75,00	75,00
Değişen Masraf Faizi	156,69	25,85	25,85	25,85	59,65
Toplam Değişen Masraflar	3.638,69	600,85	600,85	600,85	1385,35
Tarla Kirası	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00
Amortismanlar	115,75	115,75	115,75	115,75	115,75
Sermaye Faizi	29,00	29,00	29,00	29,00	29,00
Genel İdare Giderleri	68,50	18,00	18,00	18,00	41,56
Toplam Sabit Masraflar	713,25	662,75	662,75	662,75	686,31
Toplam Masraflar	4.351,94	1.263,60	1.263,60	1.263,60	2.071,66
5 yıllık Masraf Toplamı					10.2140
Dekara Verim					1.100
Ortalama Satış Fiyatı					25,00
Üretim Değeri					27.500,00
Kâr					17.285,60
Yıllık Ortalama Dekara Kâr					3.457,12
Fayda/Masraf Oranı					2,69

Çizelge 15. Yapraklı Dış Mekân Süs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Atkestanesi) (1+5)

Masraf Unsurları	1.Yıl	2.yıl	3.yıl	4.yıl	5.yıl
1. Değişen Masraflar					
Fidan Masrafı	1.650,00				
Toprak Hazırlığı	250,00				
Torba	250,00				
Dikim	450,00				
Gübreleme (gübre, harç ve işçilik ücreti dâhil)	170,00	150	150	150	150
İlaçlama (ilaç ve işçilik ücreti dâhil)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Sulama (su, işçilik ve elektrik)	150,00	150,00	150,00	150,00	150,00
Bakım (seyreltme, çapalama v.b)	250,00	250,00	250,00	250,00	250,00
Söküm ve Ambalajlama	-	-	-	-	1.250,00
Diğer Değişen Masraflar (alet, makine bakımı, tamiri, ısıtma v.b)	75,00	75,00	75,00	75,00	75,00
Değişen Masraf Faizi	150,50	32,60	32,60	32,60	88,90
Toplam Değişen Masraflar	3.495,50	757,60	757,60	757,60	2064,60
Tarla Kirası	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00
Amortismanlar	115,75	115,75	115,75	115,75	115,75
Sermaye Faizi	29,00	29,00	29,00	29,00	29,00
Genel İdare Giderleri	104,90	22,70	22,70	22,70	61,90
Toplam Sabit Masraflar	749,65	667,45	667,45	667,45	706,65
Toplam Masraflar	4245,15	1425,05	1425,05	1425,05	2771,25
5 yıllık Masraf Toplamı					11.291,55
Dekara Verim					1.100
Ortalama Satış Fiyatı					35,00
Üretim Değeri					38.500
Kâr					27.208,45
Yıllık Ortalama Dekara Kâr					5.441,60
Fayda/ Masraf Oranı					2,41

Çizelge 16. Yapraklı Dış Mekân Süs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Süs Eriği) (1+4)

Masraf Unsurları	1.Yıl	2.yıl	3.yıl	4.yıl
1. Değişen Masraflar				
Fidan Masrafı	2.200,00			
Toprak Hazırlığı	250,00			
Torba	250,00			
Dikim	450,00			
Gübreleme (gübre, harç ve işçilik ücreti dâhil)	200,00	200	200	200
İlaçlama (ilaç ve işçilik ücreti dâhil)	150,00	100,00	100,00	100,00
Sulama (su, işçilik ve elektrik)	150,00	150,00	150,00	150,00
Bakım (seyreltme, çapalama v.b)	250,00	250,00	250,00	250,00
Söküm ve Ambalajlama	-	-	-	1.250,7
Diğer Değişen Masraf (alet, makine bak, tamiri, v.b)	75,00	75,00	75,00	75,00
Değişen Masraf Faizi	178,90	34,90	34,90	91,20
Toplam Değişen Masraflar	3.975,00	775	775	2.025,7
Tarla Kirası	500,00	500,00	500,00	500,00
Amortismanlar	115,75	115,75	115,75	115,75
Sermaye Faizi	29,00	29,00	29,00	29,00
Genel İdare Giderleri	119,25	23,25	23,25	60,771
Toplam Sabit Masraflar	764,00	668,00	668,00	705,50
Toplam Masraflar	4.739,00	1443	1443	2.731,20
5 yıllık Masraf Toplamı				10.356,20
Dekara Verim				1.100
Ortalama Satış Fiyatı				35,00
Üretim Değeri				38.500
Kâr				28.143,80
Yıllık Ortalama Dekara Kâr				5.628,76
Fayda/Masraf Oranı				3,71

Çizelge 17. Yapraklı Dış Mekân Süs Bitkisi Üretim Giderleri (TL/Da)(Çınar Y.Akçaağaç)

Masraf Unsurları	1.Yıl	2.yıl	3.yıl	4.yıl
1. Değişen Masraflar				
Fidan Masrafı	1.100,00			
Toprak Hazırlığı	250,00			
Torba	250,00			
Dikim	450,00			
Gübreleme (gübre, harç ve işçilik ücreti dâhil)	200,00	200	200	200
İlaçlama (ilaç ve işçilik ücreti dâhil)	150,00	100,00	100,00	100,00
Sulama (su, işçilik ve elektrik)	150,00	150,00	150,00	150,00
Bakım (seyreltme, çapalama v.b)	250,00	250,00	250,00	250,00
Söküm ve Ambalajlama	-	-	-	1.250,7
Diğer Değişen Masraf (alet, makine bak, tamiri, v.b)	75,00	75,00	75,00	75,00
Değişen Masraf Faizi	129,40	34,90	34,90	91,20
Toplam Değişen Masraflar	3.004,40	809,90	809,90	2.116,90
Tarla Kirası	500,00	500,00	500,00	500,00
Amortismanlar	115,75	115,75	115,75	115,75
Sermaye Faizi	29,00	29,00	29,00	29,00
Genel İdare Giderleri	90,13	24,30	24,30	63,51
Toplam Sabit Masraflar	734,80	669,00	669,00	708,20
Toplam Masraflar	3.739,20	1478,9	1478,9	2.825,10
5 yıllık Masraf Toplamı				9.522,10
Dekara Verim				1.100
Ortalama Satış Fiyatı				20,00
Üretim Değeri				22.000
Kâr				12.477,90
Yıllık Ortalama Dekara Kâr				3.119,45
Fayda/Masraf Oranı				2.31

Yukarıdaki maliyet tablolarından hareketle, kurulacak işletmelerin kârlılık durumu analiz edilmiştir. Analizde yukarıda da belirtildiği gibi, 100 dekarlık işletmenin 90 dekarında üretim yapılacaktır. Bu alanın % 50'sinde (45 da) ibrelili, % 40'ında (36 da) yapraklı dış mekân süs bitkilerine ve % 10'unda da çalı grubu bitkilere yer verileceği varsayılmıştır. Çalı grubu ürünlerin maliyet bilgilerine ulaşamadığından kârlılık üretim alanının % 90'ını üzerinden yapılmıştır. Yani ibrelili ve yapraklı süs bitkileri alanlarına ilişkin (81 dekar) kârlılık analizi yapılmıştır. Kârlılık analizinde, işletmede yer alacak bitki gruplarının, işletme sermayesinden aynı düzeyde yararlandıkları varsayılarak 81 dekar alan için işletme sermayesinin % 90'ının kullanıldığı varsayılmıştır. Yukarıda bahsedilen hususlar doğrultusunda yapılan mali analiz sonucu, Konya ilinde dış mekân süs bitkileri üretiminin % 50,48 oranında kârlı olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 18).

Çizelge 18. Mali Analiz Tablosu

Ürün Grubu	Yıllık Ortalama Kâr (TL/Da)	Ürün Grubu Toplam Kârı
İbrelili Dış Mekân Süs Bit.		
Kara Çam	1.473,66	
Sedir	2.384,96	
Mavi Ladin	3.457,12	
Ortalama Kâr	2.438,58	(45x2.438,58) 109.736,10
Yapraklı Dış Mekân Süs Bit.		
At Kestanesi	5.441,60	
Süs Eriği	5628,76	
Çınar Yapraklı	3.119,45	
Ortalama Kâr	4.729,94	(36x4.729,94) 170.277,84
TOPLAM KÂR		280.013,94
Kârlılık Oranı (%)		50,48*

*; Kârlılık hesaplanırken toplam sermaye içinde arazi sermayesi için, Kiralık arazinin değeri 5.000 TL/da olarak dikkate alınmıştır.

Yapılan inceleme ve araştırmalar sonucu dış mekân süs bitkileri üretiminde hazır fidan kullanımı, işletmelerde zaman kazandırıcı etki oluşturması yanında istenilen nitelikte fidan ile üretime başlama fırsatı sunmaktadır. Dolayısıyla, Konya ilinde dış mekân süs bitkileri üretiminin yaygınlaşması durumunda, fidan ihtiyacını karşılamaya yönelik işletmecilik durumu da söz konusu olacaktır. Bu kapsamda bir işletmenin dış mekân süs bitkisi fidanı üretmesi durumunda, bu faaliyetin kârlılık durumu analiz edilmiştir. Fidan kârlılık analizleri Orman Genel Müdürlüğü'nün Karaçam ve Sedir için yaptığı maliyet tabloları dikkate alınarak yapılmıştır (Çizelge 19).

Çizelge 19. Dış Mekân Süs Bitkisi Fidan Üretim Kârlılık Analizi (Karaçam ve Sedir)

TÜPE EKİM (11 x 23 Amabalajında Polietilen Torba)

	KARAÇAM (TL)		SEDİR (TL)	
	(1+0)	(2+0)	(1+0)	(2+0)
Tohum Bedeli	0,01	0,01	0,01	0,01
Torba Bedeli	0,05	0,05	0,05	0,05
Tüp Harc.Bedeli	0,04	0,04	0,04	0,04
Tüp Harc.Haz.Bed.	0,02	0,02	0,02	0,02
Ekim Bedeli	0,12	0,12	0,12	0,12
Bakım (1.Yıl)	0,17	0,17	0,17	0,17
Bakım (2.yıl)		0,17		0,17
Toplam	0,41	0,58	0,42	0,59
Genel İdare Gideri	0,01	0,02	0,01	0,02
Tarla Kirası	0,02	0,02	0,02	0,02
Genel Toplam (Adet)	0,44	0,62	0,45	0,63
Satış Fiyatı (Adet)	0,75	1,00	0,75	1,00
Kâr (TL/Adet)	0,31	0,38	0,30	0,37
Dekara Kâr (25.000 Adet)	7.750	9.500	7.500	9.250

Çizelge 19'dan da görüldüğü gibi dış mekân süs bitkisi fidan üretiminde, dekara kâr 1 yıllık karaçam fidanından 7.750 TL iken 2 yıllık fidanda 9.500 TL'dir. Sedir fidanı üretiminde ise dekara kâr 1 yıllık fidanda 7.500 TL iken, 2 yıllık fidan da ise 9.250 TL'dir. Bu sonuçlar göstermektedir ki dış mekân süs bitkilerinde gerek fidan üretimi ve gerekse direkt araziye repikaj yapılacak belli büyüklükte fidan üretimi kârlı bir faaliyettir.

4.5.3. Konya İlinde Süs Bitkileri Üretme Eylem Planı

Konya ilinde dış mekân süs bitkileri üretiminin, yapılan fizibilite çalışması sonucu teknik, mali ve ekonomik olarak yapılabilir olduğu önceki bölümlerde ortaya konmuştur. Yapılabilirliği belirlenen bu faaliyet alanının Konya ilinde başlatılması için özellikle kamu kuruluşları tarafından yapılması gereken faaliyetlere ilişkin eylem planı Çizelge 20'de verilmiştir.

Çizelge 20. Konya İlinde Dış Mekân Süs Bitkileri Üretme Eylem Planı

Proje No	PROJE ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	SÜRE			Tahmini Bedel(TL)
				Kısa	Orta	Uzun	
1.	Süs bitkileri üretimi için uygun ilçe veya köylerde, üretilebilecek süs bitkileri, süs bitkileri üretiminin ekonomik önemi ve rekabet üstünlüğü konusunda eğitim	-İl özel İdaresi, -İlgili STK'lar,	- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bak., - Üniversiteler, - MEVKA, - TÜBİTAK, - KOP İdaresi	X			40.000
2.	Konya ilinde süs bitkileri üretiminin yapılabileceği yerlerde, süs bitkilerine tahsis edilebilecek uygun arazilerin tespiti	-İl özel İdaresi, -Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İlçe Müdürlüğü	- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bak., -Üniversiteler, - MEVKA, - TÜBİTAK, - KOP İdaresi	X			20.000
3.	Tespit edilen uygun yerde, Organize Süs Bitkileri Üretim Bölgesi alt yapı çalışmalarının yapılması	-İl özel İdaresi, -İlgili STK'lar,	- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bak., - Üniversiteler, - MEVKA, - TÜBİTAK, - KOP İdaresi	X			2.000.000
4.	Konya ilinde süs bitkileri için uygun yerlerde yatırım yapacak kişilerle diğer illerde üretim yapan işletmelere teknik gezi ve inceleme çalışmasının yapılması	-İl özel İdaresi, -İlgili STK'lar,	- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bak., - Üniversiteler, - MEVKA, - TÜBİTAK, - KOP İdaresi	X			20.000
5.	Süs bitkileri üretecek, üreticilere süs bitkileri üretimde kalite standartları ve üretimde kalite artırıcı faktörler konusunda eğitim	-İl özel İdaresi, -İlgili STK'lar,	- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bak., - Üniversiteler, - MEVKA, - TÜBİTAK, - KOP İdaresi	X			20.000
6.	Süs Bitkisi Üretiminde Kullanılan Girdilerin Temini ve Ürünlerin Ulusal ve Uluslararası Pazarlamasında Etkili Olacak Üretici Kooperatif veya Üretici Birlikleri Ağının Oluşturulması	-İl özel İdaresi, -İlgili STK'lar,	- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bak., - Üniversiteler, - MEVKA, - TÜBİTAK, - KOP İdaresi		X		500.000
7.	Süs bitkileri üretiminde ihtiyaç duyulan nitelikli personelin yetişebilmesi için ilgili kuruluşlarla işbirliğinin sağlanması	-İl özel İdaresi, -İlgili STK'lar,	-MEVKA, -İŞ-KUR, -KOSGEB -Üniversiteler		X		100.000

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan değerlendirmeler ışığında Konya ilinde özellikle dış mekân süs bitkileri yetiştiriciliği için uygun alanların bulunduğu belirlenmiştir. Bununla beraber, sektörün bu bölgede oluşması ve gelişmesi için aşağıda belirtilen hususların dikkate alınması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

- Farkındalık oluşturma eğitiminin yapılması

- Şehir merkezine yakın alanlarda şirketleşme, uygun olarak belirlenen diğer alanlarda ise aile işletmeciliğinin teşvik edilmesi
- Yeni başlayacak aile işletmelerinde ara mamulle üretime başlanması ve ara mamul üretiminin teşvik edilmesi
- Uygun alanların genellikle meyve ve bağ üretimi bölgesi olması süs bitkileri üretimine geçişi kolaylaştırabilir
- Bölgede sertifikasyondan dolayı sorun yaşayan meyve fidanı üreticilerinin süs bitkileri üretimine geçişi daha kolay olabilir
- KOP, Mevka ve İl Özel İdaresi kaynaklarından sektöre teşvik ve desteklerin sağlanması

Ancak talebi artan süs bitkilerinin ülke içindeki kullanımları sırasında gerek resmi ve özel firmaların uygulayıcıları ve gerekse doğrudan kullanan tüketicilerin gerekli bilgi birikimine sahip olmaması nedeniyle, bitki kullanımı, bölgelere uygun türlerin seçimi ve diğer sorunlar nedeniyle dikimden sonra oluşan bakım sorunları çokça yaşanmaktadır. Tüketiciler genellikle güzel gördükleri ve beğendikleri her bitkiyi, iklim ve bakım koşullarını dikkate almadan, bahçelerine dikmek istemeleri daha sonra bu bitkilerin elden çıkmasına neden olmaktadır.

Bitki türlerinin peyzaj mimarlığında kullanım şekillerini açıklayan yayınların eksikliği önemli bir noksanlıktır. Bitki türlerinin isimlendirilmesinde yerel isimlerin kullanılması, bölgelere göre değişiklik gösterebildiğinden karışıklıklara neden olabilmektedir. Teknik olarak tür isimlerinde Latince kullanılması herkesin anlayabileceği uluslararası kabul edilmiş bir yöntemdir. Bu durum mutlak bir eğitim gerektirir. Bu konuda üretici ve tüketicilerin eğitilmesi çok sayıda çeşit olan süs bitkilerinin ulusal ve uluslar arası piyasalarda ortak literatür oluşturarak piyasa sirkülasyonunu kolaylaştıracaktır.

KAYNAKLAR

- Anonim, 2006.** Organize Sanayi Bölgeleri ve Kamusal Yetkiler: Faydalar ve Sorunlar Nelerdir. PN-ES-2006-10 Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, Politika Notu.
- Anonim, 2010.** Türkiye Süs Bitkileri Sektör Raporu, T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı Antalya İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği.
- Anonim, 2011.** Haftalık Sektör Haberleri, İktisadi Araştırmalar Bölümü, İş Bankası.
- Ay, S., 2009.** Süs Bitkileri İhracatı, Sorunları ve Çözüm Önerileri: Yalova Ölçeğinde Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi C.14, S.3.
- Boran, Ş., 2008.** Süs Bitkileri Sektörüne Genel Bir Bakış, İzmir Ticaret Odası Ar&Ge Bülten Kasım.
- Bulu, M., Eraslan, İ.H., Şahin, Ö., 2009.** Elmas (Diamond) Modeli ile Ankara Bilişim Kümelenmesi Rekabet Analizi, www.iibf.ogu.tr/kongre/bildiriler/04-01.pdf.
- Karagüzel, O., Korkut, A.B., Özkan, B., Çelikel, F.G., Titiz, S., 2010.** Süs Bitkileri Üretiminin Bugünkü Durumu, Geliştirilme Olanakları ve Hedefleri, Ziraat Mühendisliği VII. Teknik Kongresi 11-15 Ocak Ankara.
- Karagüzel, Ö., Aydınşakir, K., Kaya, A.S., 2007. Dünyada ve Türkiye’de Çiçek Soğanları Sektörünün Durumu. Derim Dergisi, 24(1):1-10, Antalya.
- Sayın, B. Sayın, C., 2004. Türkiye Süs Bitkileri Üretim ve Pazarlama Yapısının AB’ne Uyum Açısından Değerlendirilmesi, Türkiye VI. Tarım Ekonomisi Kongresi, 16-18 Eylül, Tokat.
- TEPAV, 2007. Türkiye’nin Rekabet Gücü İçin Sanayi Politikası Çerçevesi Raporu, (Ek1:Kümelenmeler ve Kümelenmelere Dayalı Sanayileşme Politikaları), Ankara.
- Titiz, S., Çakıroğlu, N., Birişçi Yıldırım, T., Çakmak, S., 2000. Süs Bitkileri Üretim Ve Ticaretindeki Gelişmeler, Tarımsal Kongre I. Cilt. S: 709-740
- Yazgan, M. E, Korkut A.B., Barış E, Erkal S., Yılmaz R, Erken K., Gürsan K, Özyavuz M., 2005.** Süs Bitkileri Üretiminde Gelişmeler, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, Türkiye Ziraat Mühendisliği VI. Teknik Kongre, Cilt - 1, S.589-607

- Gültekin, S., 2011.** Küreselleşme Çağında Dış Ticarete Rekabet İçin Kümelenme Stratejisi: Türkiye'nin Tarım Kümelenmesi Gerekliliği, Kocaeli Üniversitesi **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** (22) 2011 / 2.
- Osama, A., 2006.** Creating Economic Clusters in the Muslim World, [http:// www.Dinarstandard.com/innovation/ Clusters71606/](http://www.Dinarstandard.com/innovation/Clusters71606/) 2006.
- Porter, M. E. 1990.** The Competitive Advantage of Nations. The Free Press. New York.
- Forti, A., 2006. Clustering . İstanbul Conference 25th- 26th May: Keynote Speech by Mr. Andrea Forti, İstanbul, 2006.
- Steinle, C, Schiele, H., 2002.** When Do Industries Cluster? A Proposal on How to Assess an Industry's Propensity to Concentrate at a Single Region or Nation. Elsevier Research Policy, Hannover, Germany.
- Türkkan, E., 2009.** Sektörel ve Bölgesel Kümelenmelerin Etkinlik Kazanmasında Rekabet Sürecinin Rolü, Rekabet Günlüğü, Ankara.
- World Bank, 2002.** Globalisation, Growth and Poverty: Building an Inclusive World Economy, A World Bank Policy Research Report. A Copublication of the World Bank and Oxford University Press, Washington, DC, USA.

EK: Çalışma kapsamında belirlenen süs bitkilerinin bazı özellikleri ve istekleri

			
			
Cins	Acer	Çiçeklenme zamanı	Nisan-Mayıs
Familya	Aceraceae	İklim Bölgesi	-40 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Acer negundo</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Akçaağaç-Negundo	Form	Küre
Orijin	Kuzey Amerika	Su isteği	Bol
Yükseklik	15-20 m	Toprak	Asitli
Genişlik	10 m	Toprak oluşumu	Yumuşak

Cins	Acer	Çiçeklenme zamanı	-
Familiya	Aceraceae	İklim Bölgesi	-29 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Acer palmatum</i>	Güneşlenme	Yarı gölge
Yaygın adı	Japon Akçaağacı	Form	Çalı
Orijin	-	Su isteği	Bol
Yükseklik	8-12 m	Toprak	Asitli
Genişlik	3-4 m	Toprak oluşumu	Yumuşak

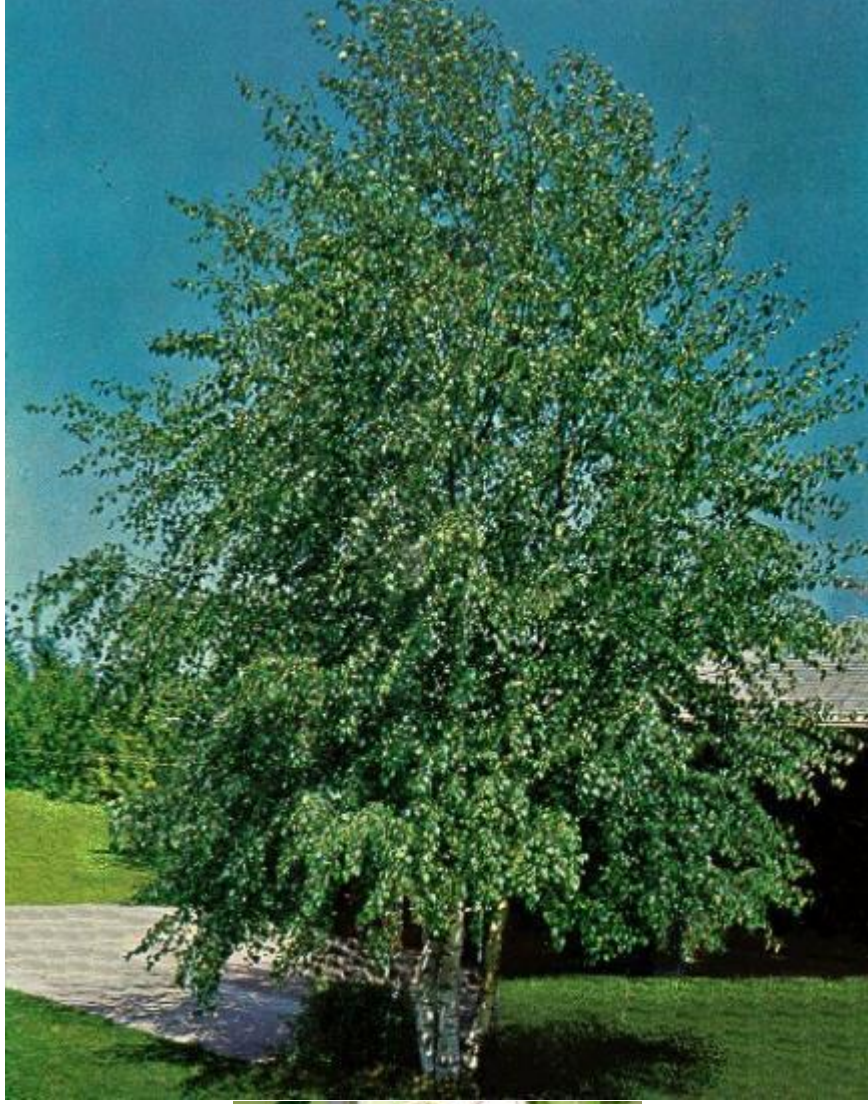
Cins	Acer	Çiçeklenme zamanı	-
Familiya	Aceraceae	İklim Bölgesi	-34 °C - -12 °C
Botanik adı	<i>Acer platanoides</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Çınar Yaprk. Akçaağaç	Form	Küre
Orijin	İskandinavya	Su isteği	Orta
Yükseklik	20-30 m	Toprak	Nötr
Genişlik	15-20 m	Toprak oluşumu	Yumuşak

Cins	Aesculus	Çiçeklenme zamanı	Nisan-Mayıs
Familiya	Hippocastanaceae	İklim Bölgesi	-23 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	At kestanesi	Form	Küre
Orijin	Güney Avrupa	Su isteği	Orta
Yükseklik	25 m	Toprak	Nötr
Genişlik	15-20 m	Toprak oluşumu	Yumuşak
Çiçek Rengi	Beyaz		

Cins	Aesculus	Çiçeklenme zamanı	Mayıs-Haziran
Familiya	Hippocastanaceae	İklim Bölgesi	-23 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Aesculus x carnea</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	At kestanesi	Form	Küre
Orijin	-	Su isteği	Orta
Yükseklik	15-20 m	Toprak	Nötr
Genişlik	8-12 m	Toprak oluşumu	Yumuşak
Çiçek Rengi	Pembe		

Cins	Betula	Çiçeklenme zamanı	Mart- Nisan
Familya	Betulaceae	İklim Bölgesi	-46 °C - -7 °C
Botanik adı	<i>Betula alba</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Huş Ağacı	Form	Hunik
Orijin	Sibiryaya	Su isteği	Orta
Yükseklik	25 m	Toprak	Nötr
Genişlik	10 m	Toprak oluşumu	Yumuşak

Cins	Catalpa	Çiçeklenme zamanı	Temmuz-Ağustos
Familiya	Bignoniaceae	İklim Bölgesi	-29 °C - 4 °C
Botanik adı	<i>Catalpa bignonioides</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Sigara Ağacı	Form	Küre
Orijin	Amerika	Su isteği	Orta
Yükseklik	15 m	Toprak	Nötr
Genişlik	6-10 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi	Beyaz		

Cins	Crataegus	Çiçeklenme zamanı	Haziran
Familya	Rosaceae	İklim Bölgesi	-34 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Crataegus monogyna</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Alıç	Form	Küre
Orijin	Avrupa	Su isteği	Orta
Yükseklik	10 m	Toprak	Nötr-Orta Asitli
Genişlik	8 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi	Beyaz		

Cins	Elaeagnus	Çiçeklenme zamanı	Temmuz-Eylül
Familya	Elaeagnaceae	İklim Bölgesi	-40 °C - -7 °C
Botanik adı	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	İğde	Form	
Orijin	Avrupa, Asya, Çin	Su isteği	Az
Yükseklik	10 m	Toprak	Nötr
Genişlik	6 m	Toprak oluşumu	Yumuşak
Çiçek Rengi	Sarı		

Cins	Fraxinus	Çiçeklenme zamanı	--
Familya	Oleaceae	İklim Bölgesi	-34 °C - -4 °C
Botanik adı	<i>Fraxinus excelsior</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Dişbudak	Form	Küre
Orijin	Avrupa	Su isteği	Orta
Yükseklik	30 m	Toprak	Alkali
Genişlik	20 m	Toprak oluşumu	Sıkı, ince taneli
Çiçek Rengi	-		

Cins	Koelreuteria	Çiçeklenme zamanı	Temmuz-Eylül
Familya	Sapindaceae	İklim Bölgesi	-23 °C - 4 °C
Botanik adı	<i>Koelreuteria paniculata</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Güveyi kandili	Form	Küre
Orijin	Çin, Kore	Su isteği	Az
Yükseklik	15 m	Toprak	Nötr
Genişlik	10 m	Toprak oluşumu	Yumuşak
Çiçek Rengi	Sarı		

3

Cins	Liriodendron	Çiçeklenme zamanı	Nisan-Mayıs
Familya	Magnoliaceae	İklim Bölgesi	-34 °C - 4 °C
Botanik adı	<i>Liriodendron Tulipifera</i>	Güneşlenme	Güneşli
Yaygın adı	Lale Ağacı	Form	Oval
Orijin	Kuzey Amerika	Su isteği	Orta
Yükseklik	30 m	Toprak	Nötr
Genişlik	15 m	Toprak oluşumu	Yumuşak
Çiçek Rengi	Açık Yeşil		

Cins	Malus	Çiçeklenme zamanı	Nisan-Mayıs
Familya	Rosaceae	İklim Bölgesi	-34 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Malus floribunda</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Süs Elması	Form	
Orijin	Japonya	Su isteği	Orta
Yükseklik	10 m	Toprak	Nötr
Genişlik	8m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi	Pembe		

Cins	Morus	Çiçeklenme zamanı	
Familiya	Moraceae	İklim Bölgesi	-34°C - 4 °C
Botanik adı	<i>Morus alba</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Dut	Form	
Orijin	Çin	Su isteği	Az
Yükseklik	12 m	Toprak	Nötr
Genişlik	10 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi			

Cins	Platanus	Çiçeklenme zamanı	
Familiya	Platanaceae	İklim Bölgesi	-40 °C - -7 °C
Botanik adı	<i>Platanus orientalis</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Doğu Çınarı	Form	Küre
Orijin	Avrupa, Asya	Su isteği	Orta
Yükseklik	30 m	Toprak	Nötr
Genişlik	25 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi			

Cins	Populus	Çiçeklenme zamanı	Mart
Familiya	Salicaceae	İklim Bölgesi	-40 °C - 4 °C
Botanik adı	<i>Populus Alba</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Ak Kavak	Form	Küre
Orijin	Asya, Kuzey Afrika	Su isteği	Orta
Yükseklik	20-40 m	Toprak	Nötr
Genişlik	15 m	Toprak oluşumu	Sıkı, ince taneli
Çiçek Rengi			

Cins	Prunus	Çiçeklenme zamanı	Mart-Nisan
Familiya	Rosaceae	İklim Bölgesi	-34 °C - 4 °C
Botanik adı	<i>Prunus cerasifera</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Süs Eriği	Form	Küre
Orijin		Su isteği	Orta
Yükseklik	8 m	Toprak	Asitli
Genişlik	10 m	Toprak oluşumu	Yumuşak
Çiçek Rengi	Pembe		

Cins	Prunus	Çiçeklenme zamanı	Mart-Nisan
Familiya	Rosaceae	İklim Bölgesi	-29 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Prunus serrulata</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Süs Kirazı	Form	Küre
Orijin		Su isteği	Orta
Yükseklik	8 m	Toprak	Asitli
Genişlik	12 m	Toprak oluşumu	Yumuşak
Çiçek Rengi	Pembe		

Cins	Quercus	Çiçeklenme zamanı	
Familiya	Fagaceae	İklim Bölgesi	-40 °C - 4 °C
Botanik adı	Quercus robur	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Meşe	Form	Küre
Orijin	Kuzey Afrika, Batı Asya, Avrupa	Su isteği	Orta
Yükseklik	20 m	Toprak	Orta Asitli
Genişlik	40 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi			

Cins	Robinia	Çiçeklenme zamanı	
Familiya	Fabaceae	İklim Bölgesi	-40 °C - 4 °C
Botanik adı	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Akasya	Form	Küre
Orijin	Avrupa, Asya, Çin	Su isteği	Az
Yükseklik	25 m	Toprak	Nötr
Genişlik	15 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi	Beyaz		

Cins	Salix	Çiçeklenme zamanı	
Familya	Salicaceae	İklim Bölgesi	-46 °C - 4 °C
Botanik adı	<i>Salix alba</i>	Güneşlenme	Güneşli
Yaygın adı	Söğüt	Form	Oval
Orijin	Kuzey Asya, Kuzey Afrika, Avrupa	Su isteği	Bol
Yükseklik	25m	Toprak	Asitli
Genişlik	10 m	Toprak oluşumu	Sıkı, İnce Taneli
Çiçek Rengi	Sarı		

Cins	Sophora	Çiçeklenme zamanı	
Familya	Fabaceae	İklim Bölgesi	-34 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Sophora japonica</i>	Güneşlenme	Güneşli
Yaygın adı	Sofora	Form	Küre
Orijin	Çin, Kore, Japonya	Su isteği	Orta
Yükseklik		Toprak	
Genişlik	25 m	Toprak oluşumu	
Çiçek Rengi	Sarı		

Cins	Sorbus	Çiçeklenme zamanı	Mayıs-Haziran
Familya	Rosaceae	İklim Bölgesi	-46 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Sorbus aucuparia</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Üvez	Form	
Orijin	Avrupa, Asya, Kuzey Afrika	Su isteği	Orta
Yükseklik	15 m	Toprak	Orta Asitli
Genişlik	7 m	Toprak oluşumu	
Çiçek Rengi	Beyaz		

Cins	Tilia	Çiçeklenme zamanı	Haziran
Familya	Tiliaceae	İklim Bölgesi	-23 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Tilia tomentosa</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	İhlamur	Form	Piramit
Orijin	Avrupa, Asya	Su isteği	Orta
Yükseklik	30 m	Toprak	Nötr
Genişlik	20 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi	Beyaz		

Cins	Ulmus	Çiçeklenme zamanı	Mart
Familya	Ulmaceae	İklim Bölgesi	-29 °C - 1 °C
Botanik adı	<i>Ulmus glabra</i>	Güneşlenme	Güneşli
Yaygın adı	Karaağaç	Form	Küre
Orijin	Avrupa, Batı Asya	Su isteği	Az
Yükseklik	20-30 m	Toprak	Nötr
Genişlik	20 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi			

Cins	Cedrus	Çiçeklenme zamanı	
Familiya	Pinaceae	İklim Bölgesi	-29 °C - 4 °C
Botanik adı	<i>Cedrus libani</i>	Güneşlenme	Güneşli
Yaygın adı	Toros Sediri	Form	Sütun
Orijin	Türkiye, Lübnan	Su isteği	Az
Yükseklik	30-45 m	Toprak	Nötr
Genişlik	30 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi			

Cins	Cupressocyparis	Çiçeklenme zamanı	
Familiya	Cupressaceae	İklim Bölgesi	-29 °C - 4°C
Botanik adı	<i>Cupressocyparis leylandii</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Japon Akçaağacı	Form	Sütun
Orijin		Su isteği	Orta
Yükseklik	350m	Toprak	Nötr
Genişlik	5 m	Toprak oluşumu	Yumuşak
Çiçek Rengi			

Cins	<i>Cupressus</i>	Çiçeklenme zamanı	
Familya	Cupressaceae	İklim Bölgesi	-18 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Cupressus arizonica</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Mavi Servi	Form	Piramit
Orijin		Su isteği	Az
Yükseklik	25 m	Toprak	Orta Asitli
Genişlik		Toprak oluşumu	Yumuşak
Çiçek Rengi			

Cins	Cupressus	Çiçeklenme zamanı	
Familiya	Cupressaceae	İklim Bölgesi	-12 °C - 4°C
Botanik adı	<i>Cupressus sempervirens</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Servi	Form	Sütun
Orijin	İran	Su isteği	Az
Yükseklik	20 m	Toprak	Orta Asitli
Genişlik	1-6 m	Toprak oluşumu	Yumuşak
Çiçek Rengi			

Cins	Juniperus	Çiçeklenme zamanı	
Familiya	Cupressaceae	İklim Bölgesi	-34 °C - -4 °C
Botanik adı	<i>Juniperus oxycedrus</i>	Güneşlenme	Yarı gölge/Güneşli
Yaygın adı	Kızıl Ardıç	Form	Piramit
Orijin		Su isteği	Orta
Yükseklik	10-15 m	Toprak	Asitli
Genişlik	6 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi			

Cins	Picea	Çiçeklenme zamanı	
Familya	Pinaceae	İklim Bölgesi	-46 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Picea abies</i>	Güneşlenme	Güneşli
Yaygın adı	Ladin	Form	Piramit
Orijin	İskandinavya, Avrupa	Su isteği	Orta
Yükseklik	20-55 m	Toprak	Orta Asitli
Genişlik	6 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi			

Cins	Picea	Çiçeklenme zamanı	
Familiya	Pinaceae	İklim Bölgesi	-46 °C - -7 °C
Botanik adı	<i>Picea pungens</i>	Güneşlenme	Güneşli
Yaygın adı	Mavi Ladin	Form	Piramit
Orijin	Kanada, Amerika	Su isteği	Orta
Yükseklik	15-20 m	Toprak	Orta Asitli
Genişlik	6 m	Toprak oluşumu	Orta
Çiçek Rengi			

Cins	Pinus	Çiçeklenme zamanı	
Familya	Pinaceae	İklim Bölgesi	-46 °C - -7 °C
Botanik adı	<i>Pinus mugo</i>	Güneşlenme	Güneşli
Yaygın adı	Mugo Çamı	Form	Küre
Orijin		Su isteği	Az
Yükseklik	6 m	Toprak	
Genişlik	1 m	Toprak oluşumu	
Çiçek Rengi			

Cins	Pinus	Çiçeklenme zamanı	
Familya	Pinaceae	İklim Bölgesi	-34 °C - -1 °C
Botanik adı	<i>Pinus nigra</i>	Güneşlenme	Güneşli
Yaygın adı	Kara Çam	Form	Geniş Piramit
Orijin	Balkanlar, Avusturya	Su isteği	Az
Yükseklik	40 m	Toprak	
Genişlik	8-10 m	Toprak oluşumu	
Çiçek Rengi			